ProARME

Anul VI ● Nr. 1 (16) ● ianuarie–aprilie 2014

Revistă trimestrială de cultură militară şi patriotică

www.proarme.ro

Orizont geopolitic
Imperiul Răsăritenilor
pag. 8

pag. 21

Arme și culte

Martirii din Scythia Minor

pag. 13

Dialogurile ProARME

Note pentru mai târziu

Chiar dacă uneori trebuie să înot împotriva curentului, n-am de gând să mă schimb!

Andreea Marin

pag. 3

Ceea ce suntem contribuie mai mult la fericirea noastră decât ceea ce avem.

Arthur Schopenhauer

Catedrale și pumnale

de **Zalmo de Gikos**

Cică „în iunie 2009, Biserica Ortodoxă Română a anunţat că Măreaţa Catedrală se va ridica lângă Casa Poporului, ocupând 11 hectare de teren. Catedrala urma să aibă o suprafaţă de 38.000 de metri pătraţi, o înălţime de 120 de metri, **costul total al lucrării fiind estimat la 400 de milioane de euro**, cu finisaje incluse (sculpturi, picturi, mozaicuri, odoare bisericeşti etc.) şi în jur de 100 de milioane de euro în faza de roşu-gri.” Asta am reţinut din articolul unei oarecare Loredana Diacu, după ce i-am citit jenanta compunere cu titlu mai mult decât gazetăresc (asta da, sunt obligat să recunosc!): *Catedrala Jecmănirii Neamului cere bani de la baroni*, apărut pe 20.12.2013 în „The Epoch Times România”[1]. Pentru mine e clar, această individă nu poate fi nici româncă, în ciuda numelui destul de derutant, cu atât mai mult creştină ortodoxă (ceea ce, evident, nu e o crimă). Deși n-ar fi exclus să fie mai româncă decât subsemnatul, prin român înțelegând acel tip de *homo sapiens* „atacat” de celebrul transfug Emil Cioran în *Schimbarea la față a României*, la p. 70 și următoarele (la ediția din 2002 apărută la Criterion Publishing din SUA mă raportez, nu la cea mutilată de la Humanitas), unde spune că, pentru noi, cel mai mare chin ar fi construirea unei catedrale, argumentând: „tendința lucrurilor în spre înălțime, ascensiunea firii e streină complet geniului nostru. Turnurile bisericilor românești nu se sprijină în cer, așa cum se întâmplă cu cele gotice, ci rezemate pe corpul bisericii, ele par a fi mulțumite că se află undeva aproape de tot, un pământ de care nu e bine să te depărtezi”. Și mai spune Cioran: „Făcut-am multe bisericuțe în trecutul nostru, toate triste și mici. Improvizații de pietate. Ștefan cel Mare și-a exercitat ocazional un sentiment de pietate și ne-a construit pe loc atâtea și atâtea biserici, locașuri minore și amărâte ale dezerțiunii din lume și nici o construcție monumentală, care să intensifice un sentiment de viață și să-i dea nesfârșitul dramatic și vibrant care năpădește sufletul în orice atmosferă gotică. […] Cetățile Moldovei nu mă consolează…” (p. 71) Desigur, e mult de comentat și pe baza acestor provocări ale „marelui sceptic”, dar cum nu ne putem ocupa de două somități odată, să revenim la Loredana, „ipotezele” aruncate de Cioran aici rămânând doar ca reper pentru o eventuală reintrare în peisaj. Întorcându-ne la Loredana, deci, mai degrabă cred că dumneaei a scris la comandă, fapt pentru care o iert, că e greu în România de azi să fii şi capră râioasă şi, totodată, să faci reclamă laptelui praf. În fond, şi eu am fost ziarist şi ştiu ce înseamnă să scrii la ordin sau, şi mai grav, la patron. Mai aflăm din respectivul articol – desigur, datele preluate acolo au la bază alte surse, dar nu ne mai obosim să le căutăm și cu atât mai mult să le actualizăm, motivul materialului de faţă fiind cu totul altul, iar „opera” Loredanei doar scânteia generatoare de explozie – că această catedrală „va fi construită în stil bizantin românesc şi va fi cu 20 de metri mai înaltă decât Casa Poporului, întruparea visului megalomaniei ceauşiste. Măreţul edificiu pe care tocmai l-am descris este «Catedrala Mântuirii Neamului Românesc», «cel mai important proiect bisericesc». Catedrala va avea o capacitate de 5.000 de persoane, 14 lifturi şi peste 700 de locuri de parcare pentru cei ce vin să se mântuiască motorizat şi va costa (fără finisaje şi podoabe) înspre 100 de milioane de euro, conform Patriarhiei.”

Bisericuță din cartierul Drumul Taberei, Favorit.
Foto: DanG

Boooon, care va să zică aşa, deci!... Ei, alogenii, vagabonzii de la Marea Moartă şi de aiurea n-or să vadă niciodată cu ochi buni vreo

CONTINUARE LA PAGINA 6

[1] epochtimes-romania.com/news/catedrala-jecmanirii-neamului-cere-bani-de-la-baroni---209184.

ProARME
Revistă de cultură militară şi patriotică

În colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovişteni

ISSN 2065-9903

Director fondator: Bogdan DIDESCU

Colegiul editorial: George COANDĂ, Mihai STAN, Tudor CRISTEA, Victor PETRESCU

Redacţia: Karola KIM, Marius VASILE, Rheea DELFI (redactori), Cezar PÂRLOG (redactor asociat), Puşa POPA (tehnoredactor), Octavian COVACI (grafică)

Adresa redacţiei:
București, sector 6, strada Sibiu nr. 4, bloc OD2, sc. 1, ap. 5, cod 061541

E-mail: *pro.arme@yahoo.com*
Telefon: 0727.309.606
Se distribuie gratuit.

Andreea Marin, fotografie din arhiva personală.

Se permite orice reproducere cu citarea sursei. Răspunderea juridică aparţine semnatarilor articolelor. Manuscrisele nu se înapoiază.

Andreea Marin:

Chiar dacă uneori trebuie să înot împotriva curentului, n-am de gând să mă schimb!

un interviu de **Pușa Popa**

În criză de timp, cunoscuta realizatoare a emisiunii „Surprize, surprize” de mai ieri şi, totodată, jurnalista Andreea Marin ne-a oferit acest interviu din mers, dar cu atât mai mult am apreciat gestul ei cu cât dialogul a decurs în modul cel mai elegant cu putinţă, ca şi când s-ar fi confesat mai degrabă două vechi cunoştinţe. Am fi vrut să cunoaștem, în primul rând, care au fost visurile ei din copilărie și în ce măsură i s-au împlinit, și, pe scurt, nu avea să ne dezamăgească nicio clipă. O măruntă problemă, totuși, pe care nici pe departe nu o anticipam, era cât pe ce să ne taie avântul, la un moment dat chiar lăsându-ne impresia că nu vom ajunge la niciun consens, întrucât, când am pronunțat numele revistei pentru care am solicitat interviul, interlocutoarea noastră a avut o reținere pe care nu a ezitat să o explice: „Îmi sună cam războinic numele acesta, «ProARME»! Or, eu nu am iubit niciodată războiul, dimpotrivă. Și mai ales acum, în ultima vreme, când se agită iar apele…” În sfârșit, având în vedere că arma cea mai teribilă dintre toate este cuvântul, și aceasta încă de la facerea lumii, problema s-a rezolvat de la sine, așa că nu mai insistăm, deși o discuție în contradictoriu ar fi fost, apreciem, mai mult decât interesantă.

– V-aș propune un exerciţiu introspectiv, stimată doamnă Andreea Marin.

– Vă rog…

– Întorcându-vă în timp, la vârsta fetiţei dumneavoastră, v-aş ruga să reflectaţi dacă proiecţiile sau visurile din copilărie au determinat ceea ce sunteţi astăzi, acum. Ori aţi considerat viaţa un şir de evenimente cărora vă supuneţi sau le acceptaţi implacabil?

– Am trăit o parte importantă din devenirea mea înainte de ’89, când speranţele noastre, pentru viitorul de oameni maturi, nu puteau fi atât de departe precum ni le-a dovedit mai apoi realitatea. Cert este, în orice caz, că părinţii mei erau oameni cu dragoste de carte, cu dorinţă de a cunoaşte şi cu ambiţie, iar toate acestea au fost determinante şi pentru mine, pentru că le-am moştenit. Aşadar, am avut de mică îndrăzneala de a visa până departe, chiar dacă mi-ar fi fost, practic, imposibil la acea vreme să merg cu gândul atât de departe încât să-mi închipui realizările de astăzi.

– Astăzi este la fel? Adică tot așa visați, până departe?

– Astăzi este cu totul altceva, poate și pentru că între timp am ajuns să mă ghidez după un principiu, anume că nu-mi fac planuri pentru perioade mari, adică nu ştiu de astăzi ce voi face peste cinci ani şi nici nu-mi plănuiesc asta. Dar fac altceva: îmi croiesc în aşa fel drumul încât să pun în fiecare zi cărămidă peste cărămidă în mod temeinic, fără să obosesc să învăţ neîncetat lucruri noi, să am ochii şi urechile mereu în atenţie. În felul acesta, făcând

fiecare pas cu grijă, cu rigoare şi fără compromisuri, ştiu că nu am cum decât să merg în direcţia bună. Şi trebuie să recunosc faptul că această filosofie de viaţă a făcut ca aşteptările să-mi fie întotdeauna depăşite.

– Îi veţi povesti cândva Violetei, fiica dumneavoastră, despre sentimentele care v-au însufleţit odinioară, atunci când va înţelege că ea însăşi va trebui să-și construiască o viaţă demnă, care să nu o determine să fie altfel decât mândră că s-a născut în România?

– Da, negreşit! Călătorim deja în diverse colţuri de ţară şi încerc să-i arăt fiicei mele frumuseţile României. Uneori, le descoperim împreună.

– Plecând de la convingerea că veţi face absolut totul din punctul de vedere al părintelui, însă conştientizând, în egală măsură, că, oricum, călirea în „groapa cu lei" este inevitabilă, cum aţi dori să fie lumea de mâine pentru ea?

– Din păcate, trăim într-o lume cu mult diferită de aceea în care am crescut noi acum ceva vreme. Dar nu vreau să abdic de la crezul meu, acela că un copil se va dezvolta armonios doar dacă are cei şapte ani de acasă, adică bun-simţ, o plajă de cunoştinţe diverse şi temeinice, şi o sensibilitate dezvoltată cu multă dragoste din partea părinţilor. Da, lumea copiilor noştri de astăzi este mai dură, dar nu trebuie să fim noi prea duri cu ei pentru a-i căli. Şi cheia este moderaţia.

– Cu excepţia câtorva persoane publice care şi-au transformat cariera în profesiune de credinţă – în rândul cărora vă număraţi şi dumneavoastră – și care, cu devoţiune, reuşesc să concretizeze diverse proiecte umanitare, ce ar trebui să facem noi, oamenii simpli, unii extrem de apăsaţi de nevoile zilnice, pentru ca viaţa să ne fie mai demnă de a fi trăită?

– Nu este un răspuns pe care să-l pot formula în câteva vorbe, dar de ani de zile am construit un concept pe care îl dezvolt şi îl măresc în diferite forme numit „Preţuieşte Viaţa!" şi care, în esenţă, vorbeşte despre felul în care, chiar cu posibilităţi limitate, putem trăi o viaţă frumoasă şi demnă pentru că asta stă în mâinile noastre mai mult decât ne închipuim.

– Spuneţi-mi, vă rog, cum rezistă în branşă un jurnalist care nu abdică niciodată de la principiile deontologiei şi eticii profesionale, care caută să ajute lumea şi să schimbe în bine mentalităţile acesteia?

– Rezistă doar cu o încăpăţânare de invidiat. În ce mă privește, chiar dacă uneori trebuie să înot împotriva curentului, n-am de gând să mă schimb. Și aceasta pentru simplu motiv că am ajuns să cred cu tărie în ceea ce fac şi în anumite valori. Dincolo de faptul că asta sunt sau, cum s-ar spune, alta mama nu mai face!

– Am urmărit una dintre ediţiile speciale ale emisiunii „Preţuieşte viaţa!", difuzată chiar de Ziua Naţională a României, când am reținut cum, pe fundalul inconfundabilelor acorduri ale Orchestrei Reprezentative a Armatei, aţi invitat în platou eroi ai armatei române reveniţi din teatrele de operaţii, și asta la o oră de maximă audiență, ceea ce a fost cu adevărat o surpriză plăcută. Ce vă leagă atât de frumos de armată încât nu doar că v-ați gândit, dar aţi și reuşit, fie şi numai de 1 Decembrie, să readuceţi cu atâta însufleţire în casele noastre bucuria sentimentului de a fi român și, totodată, și militar?

– Bunicul meu din partea tatălui, precum şi fratele tatălui

Irak, 2005, alături de Batalionul 812 „Șoimii Carpaților".
Foto: Călin Vrabie

Andreea Marin (n. 22 decembrie 1974, Roman, judeţul Neamţ) a absolvit, în 1997, Facultatea de Informatică „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, însă debutul său în televiziune se produsese deja cu trei ani mai înainte când, la numai 19 ani, era redactor în echipa TVR Iaşi. Între 1999–2008, a fost moderator şi director de program al emisiunii „Surprize, Surprize" difuzate în prime-time la postul naţional de televiziune, un spectacol de socio-divertisment cu cel mai mare rating de audienţă în România pe parcursul a nouă ani. Este prima jurnalistă din România care a escaladat cel mai înalt vârf al Africii, Uhuru Peak, din masivului Kilimanjaro, ajungând la peste 5000 de metri altitudine, prilej cu care devine producătorul documentarului *Kilimanjaro 2001*, realizat pentru TVR1. În cadrul Galei „Femeile de succes ale anului 2008", a fost nominalizată pentru „Cea mai bună imagine feminină la nivel internaţional", iar în februarie 2011, a fost premiată, la Gala „Femeile de succes", drept „Cea mai populară femeie a anului 2010". Un an mai târziu, în februarie 2012, i-a fost conferit premiul *Forget-Me-Not*, acordat, în cadrul Galei *Valentine's Day Charity Ball*, de către „Blue Heron Foundation", pentru contribuţia la îmbunătăţirea vieţilor oamenilor defavorizaţi. Este preşedinte fondator al Fundaţiei „Preţuieşte viaţa", care derulează campanii umanitare pe teme de sănătate şi educaţie, cele mai ample proiecte în acest sens fiind „Şcoala mamelor", „Trezeşte România!" şi, în calitate de moderator şi director de program, emisiunea „Preţuieşte viaţa!", difuzată la TVR1 în anul 2013. Este promotor al campaniei „Ordinul Morţii nu poate salva vieţi", iniţiată de Asociaţia Salvează Vieţi, menită să vină în ajutorul bolnavilor care au nevoie de tratamente pentru boli grave. Pentru susţinerea acestei campanii, care a obţinut, în 2012, premiul „Salvează vieţi, ucide birocraţia" la Gala Premiilor Participării Publice, a iniţiat o petiţie semnată de mii de români, din peste 200 de oraşe ale ţării şi 20 de state ale lumii, contribuind astfel la schimbarea unei legi (Ordinul nr. 50/2004 a devenit Ordinul nr. 1011/2011, care consfinţeşte dreptul pacienţilor în stare gravă din România, care nu mai găsesc soluţie medicală în timp util la noi în ţară, de a obţine sprijin financiar din partea Ministerului Sănătăţii). Este autoarea volumului *Preţuieşte viaţa*, Colecţia „Albumele Andreei", cu DVD, publicat în 2009 la Editura Tritonic.

meu au fost militari de carieră, primul chiar veteran de război, cu experienţe grele de viaţă. Ei sunt astăzi îngeri, dar m-au învăţat odinioară respectul, valoarea disciplinei şi, pe de altă parte, cunoscându-i pe ei am reușit, cred, să detectez acea rară și aparte sensibilitate a omului care, deși ar fi cazul să scoată pieptul în față, fiindcă a săvârșit o faptă nobilă pentru țara lui, el își reprimă emoţiile, căutând să rămână în ochii celorlalţi, cu modestie, doar un erou şi atât.

– Ca una dintre personalităţile cu bun gust în cele mai diverse domenii, inclusiv vestimentar, ca între femei vă întreb, cum vi se pare uniforma militară, în genere?

– Eu însămi port adesea vestimentaţie de inspiraţie militară, de pildă tunica reinterpretată de atâtea ori de către designeri. Portul militar impune respect şi are o eleganţă aparte.

– Mulţumindu-vă pentru amabilitate, vă propun să încheiem cu un gând adresat cititorilor noştri, mulţi dintre ei militari în activitate, dar şi rezerviști.

– Am tot respectul pentru militarii noştri, dar şi pentru familiile lor; nu este deloc uşoară această muncă. Le doresc sănătate şi pace. Din toată inima!

Târgul internațional de carte *Gaudeamus*, 2013, împreună cu realizatoarea interviului.
Foto: DanG

CONTINUARE DE LA PAGINA 2

realizare românească aici, pe pământul sfânt moştenit de la Decebal, Mircea, Ştefan, Mihai ş.a.m.d. A, dacă ar fi făcut-o vreo firmă Bechtel, Ehtel, Gretel sau Straussberg, Berg sau Erg, da, asta da, ar fi fost normal să coste atât, chiar de zece mii de ori mai mult, s-ar fi găsit bani cu împrumut, marii bancheri abia aşteaptă să ne „ajute" întru Domnul, fie acesta şi Iisus Hristos. Dacă s-ar fi ridicat vreo moschee sau sinagogă, mai treacă-meargă, dar catedrală – şi ortodoxă! –, asta e culmea tupeului la valahi, ei, care, în afară de Gogu Constantinescu, Henri Coandă, Petrache Poenaru, Paulescu, Grigorescu, Enescu, Brâncuşi, Odobleja, Nadia Comăneci şi încă vreo câţiva anonimi de calibrul acestora n-au dat nimic omenirii, nici măcar n-au fost în stare să declare vreun carnagiu mai demn de a intra în istorie cum au avut „inspiraţia" să facă perşii, macedonenii, tătarii, turcii, mai încoace spaniolii, englezii, „sovieticii", japonezii, germanii etc., nici-o Hiroshimă (decât la nivel liric, Eugen Jebeleanu, de pildă), nici un Katyn, nici măcar un amărât de Cernobâl, nimic, numai doine din caval, Mioriţe lae-bucălae şi, fiindcă tot vorbim despre lucruri sfinte, în speţă lăcaşuri de cult, cel mult o „monastirea Argeşului", dar şi aceea cu câte sacrificii… Desigur, apropo de „moda" Holocaustului, ceva-ceva li se pune lor în cârcă, valahilor, după „momentul" Odesa 1941 îndeosebi, dar amănuntele sunt atât de discutabile încât n-am face altceva decât să ne complicăm inutil dacă am insista, motivul nașterii și conturării acestui material fiind, e cazul să repetăm, cam cu totul altul, anume chinurile facerii și desfacerii unei catedrale. Care catedrală, nici nu s-a turnat bine fundația, că au început bombardamentele, deocamdată cu cerneluri otrăvite, ceea ce nu înseamnă că armele clasice rămân cuminți în tecile și ogivele lor, dar probabil încă nu e momentul. Problema este însă că unii precum ziarista noastră copios citată aici aruncă lături și noi ce facem? Păi cam ce am făcut dintotdeauna, adică stăm cu ochii beliţi la Sagrada Familia (170 m înălţime), la „Mântuitorul Hristos" din Moscova, la catedralele din Toledo, Santiago de Compostela ş.a.m.d., vorbim despre geniul poporului X sau Y și nu contenim să ne minunăm cât de geniali sunt alții și cât de idioți și înapoiați am rămas noi. Noroc că nenorocitul acela de Ceauşescu a apucat să termine Casa Poporului, „cea mai urâtă clădire din sud-estul Europei" după cum măcănea undeva, mai alaltăieri, un alt eunuc, altminteri nu numai că nu am mai fi avut tupeul să ridicăm vreo cât de cât pretenție acolo, nu mai spun că, dacă nu era aproape finisată, e clar că ar fi avut soarta Casei Radio, adică ar fi fost efectiv demolată, în locul ei apărând, evident, vreun supermarchet ceva, o tiribombă sau mai știu eu ce... Și cum să nu te apuce damblaua când vezi cu câtă morgă unele… viperă negre-n vârful peniței vorbesc despre „megalomania ceauşistă" cu atâta dispreţ de parcă respectivul ar fi ridicat un penitenciar sau adăpost pentru lefteri, ne-a luat aurul şi meşterii ca să-şi facă el acolo, la Roma, nu ştiu ce columnă, să se dea mare peste secole, megalomanul!), să pună trei cărămizi una peste alta, nu mai zic să fie capabili să ducă posmagii la gură și, în cazul că li s-ar permite, să-și extragă aurul din munţi... Dar, apropo: megalomanie la Ceauşescu? Nu, fiică a disperării (cu Loredana vorbesc), aici este vorba, pur şi simplu, poate că nu de instinctul în sine, ci numai de o dorinţă, de un dat, de acel sentiment atât de persistent la ţăranul român dintotdeauna, de a lăsa ceva nepieritor urmaşilor săi, de care ei să fie mândri şi să-şi aducă aminte. Aşa cum noi scriem articole, el, acel fiu de ţăran, un nenorocit şi un asasin la urma urmei – nu i se poate trece cu vederea că a făcut colectivizare cu mitraliera prin părţile Argeşului şi aiurea, pe când era şi el un căţel

maidanezii Capitalei, necum un „hogeac" în care „aleşii" – era să zic îmbuibaţii – neamului s-au şi grăbit să-şi instaleze hamacul, iar străinii rătăciţi prin Bucureşti, asta când apucă să-şi revină din uimire, nu mai contenesc cu gratulaţiile, nici lor nevenindu-le parcă a crede că nişte nomazi (unii dintre „europenii" aceştia sunt atât de culți la cap, vorba ceea, încât nu pot face vreo deosebire între un ţăran din Câmpia Română, mai mult sau mai puţin legat sau, mai nou, înstrăinat de glie, şi un ţigan din Ferentari, recent… denomadizat) au fost în stare ei, cu mintea lor, cu mâna şi, mai ales, din sărăcia lor (că străinii aşa ştiu, că suntem nişte sărăntoci amărâţi, popor înapoiat, deh!, de la taica Traian ni se trage, că ne-a lăsat rebegit, o coadă de topor a ocupantului sovietic, mai exact –, dar cu rezerva particulară că atunci când s-a trezit la realitate (că spre deosebire de alți bolșevici ale căror odrasle încă ne țin nouă lecții de democrație astăzi, acum, el s-a trezit totuși la realitate), a înţeles că veşnicia neamului e una, iar gloria de moment a unui individ, indiferent de culoarea sângelui care-i curge prin instalaţie, cu totul alta. Şi fiindcă tot i-a stat în putinţă, în loc să facă „afaceri" dubioase cu flote şi cu locomotive, cu fier vechi şi altele asemenea, în loc să stea dracului în banca lui şi să-şi rumege gloria de a fi ajuns conducătorul unui neam de troglodiţi, a pus biciul – da, biciul, asta cam aşa e!, că neamul acesta nenorocit numai de bici ştie să

asculte, încă mai are de luat ceva lecţii la capitolul civilizaţie, nu poate arde toate etapele chiar aşa, ca pe un trabuc cubanez – şi a lăsat un metrou, un canal dunărean (vedeţi, stimată Loredana D., că şi canalul merge criticat, încă mai merge, aşa că nu vă jenaţi), casa aceea „faraonică" de care ziceam şi pe care cât p-aici s-o dărâme „revoluţionarii" (vedeţi că există nişte articole tot în stilul acesta smuls al dumneavoastră, apărute ritmic, dar cu intensitate maximă imediat după „revoluţie", poate vă inspiră, cumva…), noroc că apucase s-o termine în mare parte, blestematul, cum comentam mai sus, era greu al dracului şi să ridici privirea către ea, darămite să mai dai și cu târnăcopul!, de celelalte nu mă mai leg, că s-au cam dus pe apa sâmbetei – mă refer la fabrici, uzine, armate (inclusiv de mineri şi de ceferişti) şi alte mezelicuri de genul acesta. Păcat că – deh, Ceaușescu avea și el, ca tot omul, niște limite ale lui –, apropo de ceea ce zicea Cioran, alt român blestemat, acel transfug genial ale cărui excremente cu iz de cerneală pariziană au ceva, totuşi, din patina nepieritoare a acestui neam obidit, fostului „dictator" nu i-a dat în cap să înalţe „case ale Domnului", sau biserici (între noi fie vorba, ce-ar mai fi fost ca, în loc de Metrou să trântească vreo cinci-şase catedrale în marile oraşe, le-ar fi luat maul la toţi aborigenii şi poate nici n-ar fi murit împuşcat, deşi nici aşa n-a fost chiar rău că, după cum merg treburile, ca mâine va deveni martir, poate chiar va fi… sanctificat!), ci „case ale poporului"; ca orice comunist autentic avea el ce avea cu poporul, dar, mă rog, treaba lui, comparativ cu „cei trei mari democraţi" de după el, care n-au lăsat fix nimic, deși nu m-aș mira ca vreunul dintre aceștia să se împăuneze cândva știți cu ce? Cu Catedrala Mânturii!... Păi, nu? Ce altceva să mai spui când vezi cum banii se duc pe dobânzile aiuritoare pretinse de „băieții deștepți", pe tinichele plutitoare sau pe flaşnete zburătoare fabricate înaintea erei noastre? Și cum să nu-ți fie scârbă când vezi cum toate scroafele împeniţate îşi dau cu părerea despre ce este bine şi ce nu în religia neamului meu. Nu zic, e opinia lor, pot să comenteze cât vor, dar să comenteze şi atât, nu să manipuleze şi, ce e cel mai grav, să-și verse oala de noapte pe geamul şi aşa destul de mat al casei poporului meu. Sau, dacă n-au alt subiect la îndemână, să o facă mai cu înţelegere şi cu o oarecare smerenie, asta dacă nu e, cum ziceam, o comandă… Că şi mie, de pildă, îmi sună aiurea Catedrala Mântuirii Neamului – probabil că a fost o găselniţă propagandistică –, eu i-aş fi zis Catedrala „Constantin Brâncoveanu", dar asta e doar o simplă părere oricând contestabilă, că Brâncoveanu a fost muntean, după cum Decebal a fost dac, prin urmare, le voi da apă la moară moldovenilor, ardelenilor, dobrogenilor şi bănăţenilor, poate chiar secuilor – dacă se vor trezi din beţia ungurească, ori ceangăilor, de ce nu? –, aşa că, mai bine mă abţin, ba chiar sunt de acord că sună mai firesc „a mântuirii" decât „a învrăjbirii", că alte pixuri înmuiate în cucută, precum al Loredanei, atâta aşteaptă. Nu mă pot dumiri, totuşi, cum poate să afirme o ziaristă cu nume românesc astfel de gogomănii cum că, auzi aci, „Biserica Ordotoxă Română îşi face ambiţia pe banul nostru, al tuturor". Care al „tuturor", coană mare? M-ați pus şi pe mine la socoteală? Atunci, ţin să vă anunţ, pe dumneavoastră şi pe toată şleahta de paţachine adventiste, pocăite, musulmane şi aşa mai departe că eu, ca român ortodox – şi am senzaţia că încă mai sunt ortodocşi în ţara asta, şi încă de ordinul milioanelor care, îmi place să cred, gândesc ca mine – sunt mândru să dau obolul meu pentru Catedrala Mântuirii Neamului. Şi aş vrea să fie cât mai înaltă, cât mai strălucitoare, Sfânta Sofia să rămână în umbra ei dacă se poate, nu mai zic de Catedrala Sf. Petru, de Sagrada Familia şi de toate celelalte. Ce, vi s-a făcut rău? Nu mai aveţi bani de hot-dog, distinsă doamnă, de rujuri, de parfumuri şi de îngheţată pe băţ? Nu vă obligă nimeni să…, mă rog… Dar lăsaţi-i acestui popor oropsit măcar dreptul de a se ruga într-o Casă a Domnului cât mai apropiată de El și nu de pământ, cum nu fără motiv observa Cioran, deși pământul este la fel de important și de sfânt ca și cerul, că doar din pământ ne tragem și acolo…, după cum bine știm. O Casă a Domnului cât mai înaltă (sau profundă) atât la propriu cât şi la figurat, că destul i-au dărâmat cu tunul austriecii şi ungurii, ba şi ruşii (e drept, acei blestemaţi bolşevici, nu chiar toţi ruşii) bisericile, fiind nevoit să se roage în bisericuţe de lemn (de care făcea bășcălie același Cioran), ba chiar în peşteri şi la câte-o troiţă răsărită la răscruce de drumuri. Cu cât mai multe biserici (fie acestea şi unite, catolice, chiar!), cu atât mai puţine sinagogi şi moschei, temple şi alte daravere străine de sufletul acestui popor. Aşa cum pe mine nu mă interesează (deși ca om de cultură ştiu să admir şi să accept acolo unde îi este locul) o sinagogă, o moschee – şi nu e nicio contradicţie aici, fiindcă nimeni nu este vinovat de religia în care s-au născut părinţii săi! –, ba chiar privesc fascinat, uneori, această fantastică desfășurare de forțe a spiritualităţii umane, în fond, cu mai multă sau mai puţină încărcătură divină (între care ortodoxismul străbunilor mei are locul lui), ce-i roade pe alții de biserica mea? Şi, ca să închei, afirm că mai bine catedrale decât pumnale, mitraliere, tunuri, tancuri, ogive nucleare, submarine, sateliţi militari şi altele asemenea bazaconii pe cât de costisitoare, pe atât de periculoase prin ceea ce pot genera în caz de... Deşi, hm!, dacă raţionez bine, poate că n-ar fi rău să se facă o colectă pe la baroni şi în legătură cu astfel de jucării de oameni mari, ca pe vremea nevolnicului rege Carol al II-lea care, preocupat mai mult cu cazematele Lupeascăi (altă viperă!) decât cu „stăvilarul de beton și de foc" de pe Nistru, după ce jecmănise un deceniu întreg România Mare, se trezise, în ajunul celui de-al Doilea Război Mondial, că i se zgâlţâie tronul din cauză de lipsă de praf de puşcă), fiindcă nu se ştie, ca mâine, Doamne fereşte, ne bombardează iar fie ruşii (ăştia au fost și rămân pentru încă o juma' de mileniu, cel puțin, cei mai periculoși dușmani ai neamului meu), nemţii sau anglo-americanii, ca mai ieri, şi ne strică Ateneul, pardon, Catedrala, măcar să avem cu ce arunca după ei, în caz de…, că numai cu nişte cuvinte, ca mine aici, nu cred să-i deranjeze prea mult. Dar să punem punct aici, nu înainte de a reitera ideea: mai bine catedrale decât pumnale!...

Ai auzit, fă?

Imperiul Răsăritenilor

de **Ion Petrescu**

Pentru cei avizaţi, atenţi la semnalele anuale date de reviste specializate în geopolitică, anexarea peninsulei Crimeea, de către Federaţia Rusă, nu a constituit o surpriză, decât din perspectiva momentului ales. Alegerea fiind a preşedintelui Vladimir Putin, alintat de cei apropiaţi cu apelativul Vova, care, de când a devenit ocupantul principalului scaun, din Kremlin, visează la restaurarea Uniunii de ieri, sovietice şi socialiste, prin Uniunea de mâine, Euro-Asiatică. Este o chestiune de timp, până când aliaţii se vor convinge dacă ţarul tuturor ruşilor, prezidentul de azi, va mai lua o halcă de pământ din Ucraina, sau Ucraina întreagă, plus Transnistria. Vrea sau nu conducerea fragilă a Uniunii Europene, harta Europei de Est s-a modificat. *De facto*, Rusia a ocupat Crimeea, iar Kievul nu mai speră că va redobândi această peninsulă. Cert este că liderii unor state foste sovietice, care iniţial agreau formula Uniunii Redivivus, cea Euro-Asiatică, acum au devenit brusc circumspecţi, rezervaţi, prudenţi, pildă fiind chiar preşedintele Belarus. Dacă era să ia în serios afirmaţia Comandantului Suprem al Forţelor Aliate din Europa, generalul Philip Breedlove, Kremlinul confirma practic că în 12 ore putea ocupa militar Ucraina. Numai că şi generalii ruşi sunt conştienţi de diferenţa specifică. Ucraina de răsărit poate fi o reeditare a succesului din Crimeea, dar cu victime inevitabile, în confruntarea militară pe care autorităţile interimare, de la Kiev, au evocat-o din raţiuni ce ţin de demnitatea naţională a ucrainenilor, dar şi din motive electorale, alegerile anunţate pentru 25 mai fiind un pariu cu viitorul, evident statal, al ţării deja micşorate.

Propagandistic, Kremlinul a câştigat Crimeea, dar cu preţul a circa 40 de miliarde de dolari plătibili anual, pentru pensiile celor retraşi din activitate, în peninsulă, dar şi pentru alte plăţi aferente, asigurate anterior din bugetul furnizat de Kiev.

În mod paradoxal, cetăţenii democraţiilor aflate la vest de frontiera răsăriteană a NATO, îndeosebi cei din state precum Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România şi Bulgaria, ar trebui să îi mulţumească, vorba vine, şefului statului rus, pentru că, după anexarea peninsulei Crimeea, de Rusia, Uniunea Europeană şi NATO au înţeles că este timpul să îşi regândească locul, rostul şi evoluţia dezirabilă, în situaţii de criză.

Labilitatea iniţială a preşedintelui Barack Obama, care probabil va avea aceeaşi indecizie până în ultima zi a prezenţei sale în Biroul Oval, de la Casa Albă, a cedat în faţa presiunii „vulturilor" republicani şi a generalilor de la Pentagon, cei care, în maniere diferite, primii prin atacuri publice, ceilalţi prin briefing-uri nemediatizate, au atras atenţia asupra existenţei unor proceduri standard, de reacţie adecvată, disuasivă, la ofensiva militară rusă, inteligentă, precum cea paşnică, din Crimeea.

Se va mulţumi Putin doar cu peninsula cucerită de forţele sale speciale, fără însemne de identificare?

Cu siguranţă nu.

Dar efectele impulsivităţii sale bazată pe convingerea că omologul american, legat de gât cu Premiul Nobel pentru Pace, nu va riposta militar, nu sunt deloc neobservabile, ba chiar surprinzătoare.

Primul? Germania cancelarului *de facto* al Europei – cu telefonul ascultat de americani, pentru relaţia sa duplicitară, uneori confidenţială, cu Vladimir Putin, nimeni altcineva decât Angela Merkel, actuala doamnă de fier a Uniunii Europene – care avea firme cu investiţii importante în Rusia, a demarat procedura de repatriere a profiturilor.

Al doilea? Europenii sunt decişi acum să reducă dependenţa de gazul rusesc, inclusiv prin importul de gaze naturale din Statele Unite.

Ceea ce, în limbaj tipic comentatorilor meciurilor de fotbal ar fi un scor momentan de 2–1, în favoarea comunităţii euroatlantice.

Cu toate acestea, în viaţa reală, evoluţiile previzibile sunt mult mai complexe. Cu sau fără intervenţie militară, cu federalizarea Ucrainei sau nu, teritoriul ucrainean răsăritean va lua ora exactă de la Moscova.

Dincolo de discursurile ticluite pentru opinia publică naivă, de dirijorul campaniei de dezinformare, maestrul şi ministrul de externe Serghei Lavrov, Moscova nu prea are un mare apetit pentru cucerirea Ucrainei occidentale, cu europeni catolici. Dar poate tânji la unificarea Transnistriei cu Găgăuzia şi Basarabia de sud, într-o republică recunoscută şi patronată de Rusia şi statele vasale Moscovei.

O republică unde tonul la muzică va fi dat, sugestiv, previzibil şi determinant, de la Odessa.

Iar Rusia nu va putea fi acuzată, direct, de expansionismul generat de la Tiraspol, încurajat de Kremlin şi pentru a readuce Imperiul Răsăritean la gurile Dunării.

Situaţie în care Insula Şerpilor va avea o altă subunitate militară dislocată pe pământul bântuit de

vânturile Mării Negre, iar graniţele maritime vor fi de facto modificate.

Chiar dacă ocuparea peninsulei Crimeea a generat emoţii negative în Europa, în Asia a provocat bucurii explicabile.

Au luptat militarii ucraineni, din Crimeea, pentru apărarea statalităţii Ucrainei, în această zonă, devenită acum parte a Federaţiei Ruse? Nu.

Vor lupta militarii din Taiwan, dacă vor debarca acolo luptători din Armata Republicii Populare Chineze? Greu de crezut.

Şi probleme teritoriale similare au şi India, Indonezia, Thailanda. Dacă ne limităm la Asia.

Nimeni nu se aventurează să dea un pronostic, în privinţa efectului real al ocupării peninsulei Crimeea, dacă acesta înseamnă o anulare a erei de după încheierea Războiului Rece, o răzbunare pentru umilinţele adunate în timp, la Kremlin, după dezintegrarea Uniunii Sovietice. Dar integritatea teritorială a Ucrainei nu mai există, suveranitatea acesteia a fost călcată în picioare, cât despre independenţă, nu puţini observatori politici se întreabă cât va mai dura.

Cu Barack Obama la Casa Albă, Vladimir Putin nu îşi face griji, cel puţin pentru moment, că va urma o perioadă de ostilitate accentuată cu Statele Unite.

Adevărata întrebare este ce primejdii interne, ştiute doar în cerc restrâns, la Kremlin, au determinat recursul la manu militari, la demonstraţia de forţă din Crimeea?

Acum flutură drapele ruse în peninsula ocupată şi în unele oraşe din estul Ucrainei, dar mâine ar putea fi agitate steaguri islamice, în republici azi părţi ale Federaţiei Ruse.

Extinderea teritorială, momentană a Rusiei, ar putea fi curând urmată de o implozie a statului federal rus, supus presiunilor mişcărilor naţionaliste cunoscute deja şi manifestate în arealuri comparabile cu cel al Ceceniei.

Teoretic, o neutralitate asumată de o Ucrainã federalizată ar fi o soluţie probabil acceptată de Moscova.

Dar dinamica manifestaţiilor din zona răsăriteană a statului ucrainean a demonstrat că vorbitorii de limbă rusă vor mai mult decât o autonomie substanţială.

Ei vor unirea cu Rusia.

Pe termen scurt şi mediu, încordarea relaţiilor politice, diplomatice, economice şi militare constituie o caracteristică inevitabilă. Pe termen lung, în ecuaţia americano-rusă vor conta şi evoluţiile din Orientul Mijlociu, Asia şi Extremul Orient.

Doar o reeditare a dramei americanilor afectaţi de atacul de la Pearl Harbor ar putea scoate naţiunea de peste Ocean din tradiţionala sa rezervă faţă de pericolul unor noi agresiuni militare, în Europa, generate acum de Imperiul Răsăritenilor.

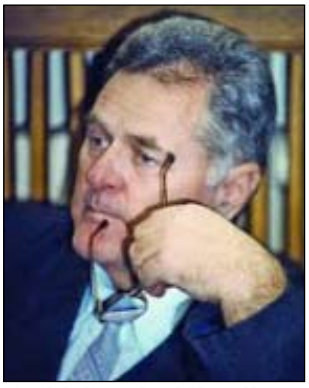

Cele trei imagini realizate din satelit au fost difuzate de NATO, înfăţişând o unitate a Forţelor Speciale Ruse (imaginea cu numărul 1) şi două aerodromuri, cu avioane de luptă ale Forţelor Aeriene Ruse (imaginile cu numerele 2 şi 3), toate cele trei dislocări de forţe şi mijloace fiind în sudul Rusiei, la circa 50 de kilometri de graniţa cu Ucraina.

Jurământul calului alb

de **Valentin Nicolițov**

Împlinisem, cred, 30 de ani, când am fost convocat la o unitate de pe lângă Târgovişte, unde urma să fac un stagiu militar timp de o lună, ca să-mi îmbunătăţesc pregătirea de ofiţer în rezervă, să dau nişte examene şi, dacă le luam, să mai capăt încă o steluţă pe livretul militar (eram abia sublocotenent). Am coborât din tren în halta B., de unde urma să parcurg un drum de vreo doi kilometri, printr-o pădure, după cum îmi explicase ofiţerul de la comisariat care mi-a înmânat ordinul de convocare. Mergeam agale prin pădurea deasă, pe o cărare îngustă, străjuită de copaci înalţi, stejari şi fagi. Era o linişte adâncă, auzeam din când în când cântecul unei păsări fără să pot să aflu cu exactitate locul de unde cânta şi mă bucuram de aerul curat şi de mirosul proaspăt al vegetaţiei. Deodată, în faţa mea, după ce am ocolit nişte tufe, la o cotitură, am zărit un cal mare, alb, care păştea chiar pe cărare. M-am întrebat cum poate paşte liber, singur în pădure, un asemenea cal frumos; era o apariţie deosebită. Apoi, pe măsură ce mă apropiam, mi-am dat seama că aveam o problemă, nu-l puteam ocoli fiindcă ocupa toată cărarea. În jur, pădurea era plină de lăstăriş înalt, greu de trecut, aşa că m-am oprit la vreo şase paşi depărtare de cal, neştiind ce să fac. Deodată, calul a ridicat capul, m-a privit un moment şi apoi s-a deplasat puţin spre marginea cărării, făcându-mi loc să trec. M-am strecurat pe lângă el cu o oarecare teamă, era atât de mare şi de aproape de mine şi stătea cu urechile ciulite, nemişcat, aşteptând. După ce l-am depăşit am respirat uşurat şi când am privit în urmă am observat că revenise pe cărare şi continua să pască nestingherit.

În ziua următoare ne-am întâlnit în sala de curs cu comandantul unităţii, colonelul Petrescu. L-am întrebat despre acel cal alb, frumos întâlnit în pădure, nu ştiam al cui era şi i-am povestit cât de inteligent fusese, cum se dăduse la o parte şi mă lăsase să trec pe lângă el pe cărare.

„A, e Mişu, calul unităţii! E veteran, are 16 ani de când e în armată. Şi-a făcut stagiul militar de 14 ani la o unitate de vânători de munte. După aceea, o dată trecut în rezervă, trebuia să fie predat la un abator, ca unitatea să-l poată şterge din acte. Îl ştiam mai demult pe comandantul unităţii de vânători de munte. Ne-am întâlnit la o convocare la comandamentul armatei şi mi s-a plâns că este nevoit să predea la casare, la abator, un cal foarte bun, inteligent, care fusese reformat şi care, conform ordinelor existente în armată, trebuia scos din efective şi predat pentru valorificarea cărnii. Am aranjat cu el un transfer legal, i-am dat act de primire pe cal, şi de doi ani îl folosim în unitate, a devenit calul unităţii. Am intervenit şi la eşalonul superior pentru a-l înscrie în efective, fiindcă are şi el nevoie de îngrijire medicală şi de hrană, mai ales iarna. I-am construit, într-o magazie veche, un mic adăpost cu iesle şi adăpătoare, dar acolo se duce să stea mai ales pe timp friguros sau când plouă. Vara, în schimb, când nu trage la căruţă, se duce mereu în pădure şi paşte toată ziua în linişte. Nu-i place să pască nicăieri altundeva decât în pădure, cred că iubeşte liniştea şi singurătatea, ca orice bătrân, de altfel”....

M-a impresionat povestea calului Mişu şi, în zilele următoare, l-am căutat cu privirea prin cazarmă. Când ieşeam de la masa de prânz, l-am zărit din nou: aştepta răbdător, în spatele blocului alimentar, lângă o căruţă plină cu butoaie metalice în care nişte militari în termen turnau cu găleţile resturile de mâncare de la bucătărie. Apoi, unul dintre ei i-a pus hamurile şi l-a îndemnat: „Hai, Mişule!” Şi Mişu a plecat singur, trăgând căruţa cu butoaie spre gospodăria agrozootehnică, situată undeva la vreun kilometru depărtare, la marginea cazărmii, adică la „porcărie”. L-am urmărit în continuare cu interes pe Mişu; aveam o pauză de studiu de vreo două ore în după-amiaza aceea şi voiam să-l văd mai îndeaproape. A dus căruţa până în faţa grajdurilor de porci şi s-a oprit aşteptând. După vreo zece minute, au ieşit din grajduri doi soldaţi jegoşi, care au golit butoaiele cu lături din căruţă. Apoi, unul dintre ei, i-a spus calului: „Dii, Mişule!” Şi Mişu a întors singur căruţa şi s-a înapoiat în spatele popotei. Aici, a aşteptat iar, răbdător, vreun sfert de oră, până ce a ieşit un plutonier cu banderolă roșie pe mâneca vestonului, care l-a deshămat, i-a dat să bea o găleată cu apă, apoi l-a bătut pe crupă şi i-a zis: „Hai, Mişule!” Şi Mişu a plecat direct spre pădure.

L-am întrebat pe plutonier cine îl aduce pe Mişu din pădure când au nevoie de serviciile sale. „Nimeni, m-a lămurit subofițerul, ştie singur când să vină la căruţă. Deși, hm.., nu ştiu exact ce repere are, dar cred că aude gornistul când sună adunarea militarilor pentru masă”. L-am urmărit pe Mișu în continuare, cât mi-a permis programul, și așa era., cum zisese plutonierul. Cu precizie de metronom, după mesele de dimineaţă, de prânz şi de seară, bătrânul cal revenea singur din pădure, singur se așeza între loitre şi aştepta liniştit. Uneori, militarii care încărcau butoaiele cu lături întârziau ceva mai mult, minute în șir, dar Mişu, ca un veteran disciplinat, nu se enerva și nu se mișca din loc, dimpotrivă, calm și răbdător aştepta până ce butoaiele erau umplute

şi primea comanda să plece: „Dii, Mişule!” Iar când se întorcea cu căruţa cu butoaie goale de la porci, aştepta din nou, la fel de calm, până ce apărea cineva ca să-l deshame, să-şi poată relua programul de păscut, la pădure... Nu fără uimire însă am constatat că şi atunci când, întâmplător, gornistul unităţii a plecat într-o permisie şi, în lipsa lui, nu s-a mai găsit nimeni să sune adunarea militarilor pentru masă, şi asta timp de vreo săptămână, la orele cuvenite, Mişu a venit ca de obicei, fără întârziere, în spatele blocului alimentar, aşteptând să fie înhămat la căruţă. Se pare că avea propriul lui cronometru pentru măsurarea timpului şi nu se baza pe sunetul gornistului.

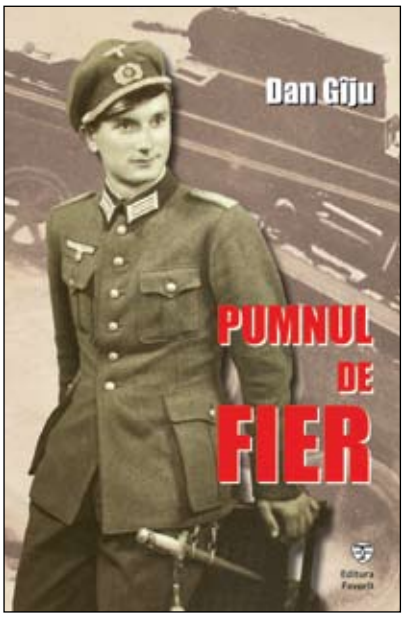
Ca într-o bună dimineaţă, să fiu martorul altei întâmplări interesante. Militarii abia încorporaţi începuseră deja antrenamentele de defilare pentru festivitatea depunerii jurământului militar când, dintr-o dată, am remarcat că Mişu nu a mai plecat în pădure, ci a rămas să pască în apropierea platoului de defilare, de parcă l-ar fi interesat să vadă cum se instruiesc recruţii. Surpriza cea mai mare am avut-o chiar în ziua festivităţii de depunere a jurământului, când am observat un comportament total diferit al calului. Tocmai fusese înhămat la căruţă după masa de dimineaţă şi urma să plece spre porcărie, cu butoaiele pline cu lături când, pe platou, a început să cânte fanfara militară şi a pornit defilarea militarilor. L-am văzut deodată pe Mişu plecând cu căruţa numai că, în loc s-o apuce pe drumeagul marginal ce ducea către gospodăria agrozootehnică, a cârmit-o spre capătul pistei betonate unde, o dată ajuns, nebăgat în seamă de nimeni, s-a oprit acoloo cu aerul că ar vrea să-şi mai tragă sufletul. Deşi nu era chiar aşa… Fiindcă, după ce a aşteptat, disciplinat, până ce a trecut, defilând, detaşamentul militarilor de ciclul întâi, dintr-o dată, urnind căruța din loc cu o vioiciune de care nu-l mai credeam în stare, a pornit după trupă cu tot cu butoaiele acelea cu lături hurducănind în căruță, numai că, de data acasta, se deplasa într-un mod ciudat. Mai concret, spre uimirea mea, Mișu mergea parcă ceva mai repede şi ridica vizibil mai mult copitele. Spectacolul începuse să devină interesant când unul dintre ofiţerii de la tribună, observând comedia, s-a precipitat către unul dintre comandanții de subunitate din apropiere, încremenit în formația pentru onor, strigând îngrijorat: „Opriţi-l pe Mişu, că vrea să treacă prin faţa tribunei cu căruţa cu lături!” Un alt ofiţer, mai pământean decât acesta, probabil că șeful de stat-major, a comentat împăciuitor: „Lasă-l, măi, să treacă… Nu vezi? Bate pas de defilare mai bine ca recruţii ăştia!” Și așa s-a făcut că Mişu, înhămat la căruţa lui cu butoaie precum la o raniță ostășească, deși nu se antrenase nici-o secundă, a participat și el, voluntar, la festivitatea depunerii Jurământului Militar, trecând mândru nevoie mare, împreună cu trupa, prin faţa tribunei oficiale, ţinând ritmul şi bătând pas de defilare aşa cum învăţase mai demult, la vânătorii de munte. Desigur, acest fapt a produs o mare ilaritate în rândul întregii asistenţe, dar nimeni nu a comentat răutăcios evenimentul, dimpotrivă, până și scorțoșii oficiali de la eşaloanele superioare, prezenţi la festivitate, l-au felicitat râzând pe comandantul unităţii pentru modul cum a instruit nu numai tinerii recruți, ci până și calul.

În ce mă privește, după circa o lună, am încheiat convocarea de pregătire şi m-am întors acasă. Între timp, au trecut ani mulţi şi nu ştiu ce s-a mai întâmplat cu Mişu; adică dacă a murit de bătrâneţe sau a ajuns, totuşi, la un abator, iar de acolo prin cine știe ce ţări străine, sub formă de salam... dar păstrez aidoma, și azi, amintirea unui cal alb, frumos și disciplinat, care a slujit armata cu devotament pe tot parcursul vieţii sale.

Un „militar” bine instruit!

În loc de *Semnal*

Cărțile FavoritE

La 5 aprilie a.c., colonelul Gheorghe Cojocea (1922–2012), cândva intervievat și în „ProARME” (nr. 1/martie–mai 2010), combatant în prima linie în timpul Bătăliei de la Kursk (1943), ar fi împlinit 92 de ani. În amintirea sa, și dorind, totodată, să marcheze momentul, Asociația Deutsches Freikorps, al cărui membru de onoare a fost în ultimii ani ai vieții, a deschis un concurs on-line, oferind drept premiu pentru doi dintre pasionații de istorie militară romanul *Pumnul de fier*, cu dedicație, al scriitorului Dan Gîju, recent apărut în ediția a II-a (Editura Favorit, București). Câștigătorii concursului au avut, astfel, posibilitatea să descopere „viața deosebită și lupta temerară a camaradului nostru, domnul colonel Gheorghe Cojocea”. Întrebarea pusă concurenților a fost următoarea: „Precizați în ce interval de timp s-a desfășurat ofensiva germană spre localitatea Kursk, în anul 1943?” *Răspunsul corect:* 5–16 iulie. Între 5 iulie și 23 august a avut loc desfășurarea în ansamblu a operațiunilor, însă inițiativa germană s-a manifestat în partea de început. *Câștigătorii concursului* au fost domnii **Păun Traian Radu** și **Lucian Vasile**. Alături de organizatori, la rândul nostru, îi felicităm pe fericiții câștigători și, având în vedere pasiunea și chiar profesia dumnealor, le urăm succes în tot ceea ce întreprind pe linia promovării istoriei României, și nu numai. („ProARME”)

Fumigene

Mercenarii

de **Marian Ioan**

O grămadă de cetăţeni, care mai plătiţi, care mai vânduţi, care mai şantajabili (ştiu ei de ce), care mai râioşi de la natură, care mai sincer-neştiutori se scandalizează pe marginea expresiei „mercenari” folosită în legătură cu nişte români care-şi pierd viaţa pe unde a înţărcat dracu’ bălaia, fiind declaraţi apoi eroi, fără să se ştie ai cui eroi. Unii îşi dau ochii peste cap, fără să realizeze că, astfel, li se văd nădragii lăsaţi în vine, pentru… Întrucât mi-e lehamite să-i şcolarizez eu pe absolvenţii Academiei „Ştefan Gheorghiu” pe stil nou, democratic, adică aia unde se învaţă a se striga aceleaşi lozinci ca înainte de ‘89, doar întoarse pe dos, celor sincer-neştiutori le ofer definiţia acestui cuvânt, aşa cum apare în 3 (trei) dicţionare ale limbii române, astfel:

a) ***Dicţionar enciclopedic*** (vol. IV, ediţia 2001): 1. Ostaş angajat *cu leafă* (*subl. n.*) într-o armată străină (pentru prima dată în timpul imperiului roman); 2. Persoană care, *pentru bani* (*subl. n.*), sau pentru alte avantaje materiale, se face adeptul oricărei convingeri, se pune în slujba *oricăror interese*;

b) ***DEX*** (ediţia 1975): 1. Persoană angajată CU LEAFĂ într-o armată (străină); 2. Persoană care, *pentru bani* (*subl n.*), sau pentru unele avantaje materiale, face orice fel de servicii;

c) ***Dicţionar de neologisme*** (Editura Academiei RSR, 1978): 1. Militar angajat cu plată într-o armată străină; lefegiu; 2. Persoană care, *pentru bani* (*subl. n.*), se pune în serviciul oricui, luptând pentru *interese de orice natură*.

După ce au citit şi au pătruns aceste definiţii, cei sincer interesaţi sunt sfătuiţi să-i întrebe pe militarii români care s-au dus în Afganistan sau în Irak, *de ce s-au dus* acolo. Dar să nu-i întrebe în prezenţa camerelor de luat vederi, a ministrului Apărării, a purtătorului de cuvânt al MApN, sau a comandantului NATO. Să-i întrebe la „o ceaşcă de vorbă”, aşa cum i-am întrebat mulţi dintre noi, tocmai ca să ne edificăm.

Iar după ce află de ce s-au dus acei militari români în Afganistan sau în Irak, să încerce să definească interesele româneşti ale prezenţei militare în Afganistan sau în Irak. Am zis interese *româneşti*! Adică, să nu-mi vină cu lozinci cu apărarea democraţiei şi alte porcării d-astea mincinoase! Să-mi arate că un singur petrolier, din convoaiele lungi care cară ţiţei din Irak, de exemplu, vine în România *gratis* şi este pus la dispoziţia statului român, nu a unor particulari, pentru că s-au dus acolo acei militari români. Sau să-mi arate că prezenţa militarilor români în Irak a avut ca efect recuperarea uriaşei datorii irakiene faţă de statul român, nu că statul român a renunţat la acea datorie, doar ca să o încaseze alţii de la noile autorităţi irakiene, democratic… impuse cu tancul. Sau că, urmare a prezenţei militarilor români acolo, americanii ne dau avioane de luptă noi, gratis, nu d-alea expirate, la preţ triplu faţă de alea noi. Sau că, datorită militarilor români din Afganistan, Olanda nu ne mai cotonogeşte prin toate comisiile şi comitetele europene, drept mulţumire că militarii români au contribuit la blocarea traficului de droguri din Afganistan spre Olanda. Deşi, mă întreb dacă nu cumva olandezii tocmai de aia ne cotonogesc!

Acuma, după ce am făcut eu însumi acest exerciţiu, am înţeles furia celor care îi atacă pe cei ce folosesc acest apelativ. Păi, dacă ne uităm în viaţa politică românească, colcăie de mercenari. Sigur că ălora nu le convine să fie lăsaţi în pielea goală în piaţa publică, aşa că au dat drumul la căţei. Iar căţeii… ca căţeii!

Cărțile FavoritE

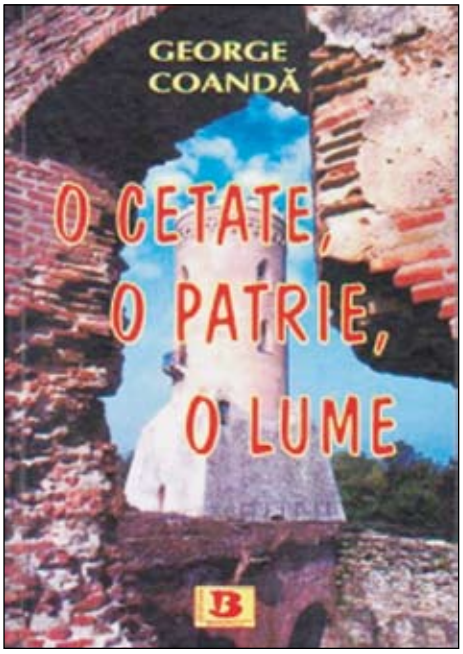
Chiar dacă nu au apucat să facă istorie, „vânătorii negri” – cum au fost denumiţi, conspirativ, membrii formaţiunii comandate de *Sturmbannführer*-ul Ion Tobă-Hatmanu, din cadrul *Jagdverband Kommando Skorzeny*, în ultimele luni ale celui de-al Doilea Război Mondial –, aceştia nu sunt închipuirea autorului… Cartea recent apărută la Editura bucureșteană Favorit – ***Vânătorii negri***, de Dan Gîju, 296 p., cu ilustrații –, demonstrează că „vânătorii negri” au existat în realitate, ba mai mult, s-au aflat la mai puţin de o lovitură de gong de rolul vieţii lor. Este vorba despre 20 de specialişti în spionaj, sabotaj şi diversiune – mai numiți și „teroriști”, din perspectivă inversă, desigur –, instruiţi într-o școală specială de la Rückersdorf (Austria) de şapte „profesori”, în intervalul 24 ianuarie–1 aprilie 1945, care, la rândul lor, într-o a doua fază, la castelul Schönborn, începuseră pregătirea altor 60 de elevi (cursanţi), marea majoritate români, surprinşi de lovitura de palat din 23 august 1944 la studii (îndeosebi la aviaţie şi transmisiuni) în Germania nazistă, cu toţii urmând să fie lansaţi, în cadrul Operaţiunii *Wervolf*, în spatele liniilor sovietice, cu misiuni specifice trupelor de comando, plan abandonat în ultimul moment, pe 6 mai 1945, la ordinul transmis prin radio de amiralul Karl Dönitz, din cauza ocupării aproape în totalitate a Germaniei, fapt ce le-ar fi permis Aliaților justificarea eventualelor represalii împotriva populației civile și a prizonierilor. (*Favorit*)

Scriitorul George Coandă, Cetatea şi Patria sa

de **Ion Georgescu**

„Târgovişte – o cetate eternă a romanităţii de pretutindeni, în care istoria unui neam este de secole duhu-i şi dăinuirea-i în veci, de la mărturia de silex la orizonturile viitorului.” Aceste cuvinte stau în fruntea cărţii poetului şi prozatorului George Coandă, carte care poartă numele simplu „O Cetate, o patrie” şi este o bijuterie literară, o mărturisire de credinţă a unui literat contemporan faţă de cetatea în care a intrat pe când avea zece ani şi unde s-a format ca om şi ca scriitor.

L-am cunoscut în anii ’80 ai veacului trecut, într-o toamnă cu lumină aurie de castani, când Târgovişteа, oraşul în care sufletul meu se odihnea în umbra adâncă a istoriei, ori de câte ori treceam prin el, chema prozatorii şi poeţii aflaţi la început de drum să se întreacă la Festivalul de literatură „Moştenirea Văcăreştilor”. Atunci, George Coandă, împreună cu Nicolae Dan Fruntelată, preşedintele juriului, mi-a înmânat „Marele Trofeu” şi m-a încurajat princiar să mă lupt pentru a strânge poemele într-o carte. I-am ascultat îndemnul şi am rămas apropiaţi sufleteşte, mai ales că între noi stătea un prieten comun, „Cetăţean de Onoare” al municipiului Târgovişte, octogenarul Ion Crăciun, om de o delicateţe şi de o modestie cum rar poţi întâlni, intelectual de marcă, pictor, fost aviator. Cartea în discuţie este de altfel ilustrată în parte cu reproduceri ale unor picturi semnate de Ion Crăciun.

George Coandă îşi mărturiseşte cartea ca pe o cronică sentimentală încredinţată cititorilor de acum şi de mâine. El pleacă firesc, ca orice nou-venit, de la gară şi rămâne toată viaţa vrăjit de Bulevardul Castanilor şi de Turnul Chindia. Simte Târgovişteа aşa cum a simţit-o întotdeauna, ca pe un spaţiu de istorie densă, spaţiu marcat pentru veşnicie de Mircea cel Bătrân, Vlad Ţepeş, Mihai Întregitorul, Matei Basarab, Brâncoveanu Martirul, Neamul Văcăreştilor, Cârlova, Ion Heliade Rădulescu, Coresi. Şi evocă chipul de altădată, de târg de provincie, cu hala mare din piaţa centrală, cu casele băcanilor, cu căruţaşi, meşteşugari şi funcţionari mărunţi. Peste toate stăpâneau, ca şi astăzi, Chindia şi Ialomiţa. Acest chip s-a metamorfozat prin munca târgovişteniilor de-a lungul anilor ajungând unul dintre cele mai frumoase şi moderne oraşe ale ţării.

În jurul Târgovişteі se orânduiesc din timpuri neştiute, spre munţi, Pucioasa şi Pietroşiţa şi toate celelalte aşezări de pe Valea Ialomiţei, până la Omu şi Leaota, ca într-o fantastică panoramă. „Şi această fericită Cetate – scrie George Coandă – o poţi iubi doar într-un singur fel, ca pe o patrie, patria ta zilnică, de existenţă şi de visuri, şi de speranţă, crescându-ţi în suflet şi împlinindu-te. În întregul ei, al fiinţei ei, al eternităţii ei românеşti.”

Am ridicat aceste cuvinte ca pe o punte între Târgovişte şi meleagurile Oltului şi Teleormanului, o punte a istoriei trecute, dar şi o punte spirituală a prezentului, fiindcă nu a lucrare mai curată şi mai folositoare decât a considera Cetatea ta ca pe o Patrie şi Patria ta ca pe propria-ţi cetate.

Medalion liric

de **Luca Cipolla**

L’UOMO E’ RISORTO

Ed ho esposto Kahlil come vessillo
ché la saggezza chiama saggezza
ed essa scivola dal cielo,
goccia inquieta di cascata
spruzzata via negli istanti felici,
per poi sentirla tra i capelli
a capo chino
in quelli tristi -
Noè e la sua arca,
salvo dalla fiumana..
L’età ti scava in viso
come lebbra,
quali eventi a lapidarti stanno,
ridotto a crusca da mola
e non è già il Tempo del Sogno,
culla dello spirito?
Raccolsi legna di cedro
e l’aura che mi veste
su un tappeto di spine
dell’ombrosa valle,
un recitante,
essenza essente, carne,
effetto a catena
dell’infinita specie.

Fără patimă şi discriminare

Salutăm apariţia, în serie nouă, a *revistei lunare de cultură* „Impact”[1], un cadou de început de an oferit de poetul şi jurnalistul Vali Niţu (redactor-şef/fondator) şi de seniorii editori George Coandă, Victor Petrescu, Mihai Stan şi George Toma Veseliu, prietenii noştri târgovişteni, cunoscuţi şi apreciaţi scriitori îndeosebi datorită revistei de tot mai mare cuprindere care este „Litere”, pe urmele căreia pare să apuce, din câte înţelegem, chiar dacă formatul, ţinuta şi multe alte repere ce-i conferă identitate aparte acestei frumoase publicaţii sunt în aşa fel concepute să fie complementară şi nu o copie, cu atât mai mult o rivală a mult mai titratei publicaţii conduse de criticul Tudor Cristea. Complementară, de altminteri, este şi cu cea-laltă publicaţie literară apărută de ceva ani, şi uneori tot sub egida SST, anume „Climate literare” (fondată de poetul Ion Iancu Vale), de unde „împrumută” o serie de colaboratori şi chiar un anume aer mai puţin snob, deci mai cald şi mai apropiat sufletului multora dintre români. Aşadar, în afara artizanilor deja arătaţi, au mai contribuit cu materiale în acest prim număr (dublu) al noii serii a „Impactului”, conturând într-un mod mai mult decât agreabil cele câteva rubrici (Poezie, proză, cronică literară, Profil de scriitor, Memorialistică, Lumea rampei, Cronică de artă plastică etc.), următorii scriitori şi gazetari din România, Republica Moldova, Canada şi Albania, dar nu numai: Traian Vasilcău, Doina Drăguţ, Gabriel-Vincenţiu Mălăescu, Dan Şalapa, Rodica Brad-Păuna, Olimpia danci, Silvia Petre-Grigore, Daniela Şontică, Adriana Milu, Valentin Tufan, Llelu Nicolae Vălăreanu, Dumitru Ichim, Octavian Lupu, Adrian-Nicolae Popescu, Corina Diamanta Lupu, Lucian Gruia, Victor Sterom, Mihai Antonescu, Serghie Bucur, Zenovie Cârlugea, Iuliana-Clima Caraghin, Monica Mureşan, Mihai Pascu, Octavian Mihalcea, Viorel Mureşan, Patricia Lidia, Gheorge A. Stroia, Silvia Bitere, Ion C. Ştefan, Angela Nache Mamier, Petrea Ciupitu, Victor Petrescu, Ioan Suciu, Titi Damian, Corin Bianu, Daniel Marian, Anca Mocanu, Corneliu Berbente şi Agnes Erich.

Felicitându-i, în numele echipei „ProARME”, pe camarazii noştri târgovişteni, pe Vali Niţu în primul rând, ne alăturăm gândul bun cuvintelor din încheierea editorialului intitulat *O revigorare în spiritul europenităţii* (pag. 5), semnat de entuziastul om de cultură George Coandă, cu care rezonăm întru totul: „Programul, proiectul său editorial de acum încolo, cât va fi să fie, este clar: *prin cultivarea şi promovarea spiritului autentic românesc, fără patimă şi discriminare partizană păguboasă, în Spiritul europenităţii din zorii celui de-al treilea mileniu după Hristos*. Să fie într-un ceas bun! Şi, cu fiecare număr, la bună vedere!” (D.G.)

[1] „Impact”, revistă lunară de cultură, anul XIV, nr. 1–2 (388–389), ianuarie–februarie 2014, serie nouă, format 17x24 cm, 118 p. cu ilustraţii, alb-negru la interior, copertă cartonată, color. Apare în fosta Cetate de Scaun, sub egida Societăţii Scriitorilor Târgovişteni şi a Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România. Poate fi citită şi on-line, la adresa **www.impactdb.ro**

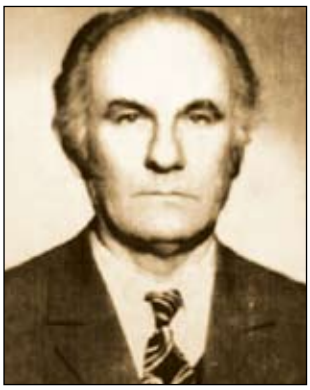
Autografe

O frumoasă carte, ca o bijuterie[2], am primit tocmai din Republica Moldova, de la Chişinău, la schimb pentru „fantomele din trecut care nu răspund la salut” dăruite autorului pe 26 octombrie 2007 (efectiv uitasem!), după cum scrie pe dedicaţie… Pe fericitul autor, aflat abia la a doua apariţie în volum (după volumul de publicistică intitulat *Copiii vitregi ai istoriei sau Se caută o Revoluţie pentru Basarabia*, 2008, Chişinău), îl cunoşteam relativ de multă vreme, de pe când, elev de liceu fiind, combătea cu mare curaj şi competenţă, ca un veritabil şi matur analist politic, în paginile revistei „Clipa siderală”, condusă de poeta Eugenia Bulat, prin urmare, cu atât mai mult am fost curios să văd cum a evoluat între timp, mai ales că de acum este absolvent al unei instituţii de învăţământ superior de la Bucureşti. De altminteri, noua sa carte, axată pe „relaţia dintre dezvoltare şi politică, influenţa celei de-a doua asupra celei dintâi şi căile prin care dezvoltarea este asigurată din punct de vedere politic” nu face decât să confirme impresia favorabilă iniţială, fiind o dovadă în plus că Moldova de dincolo de Prut – şi implicit România –, în ciuda crizei interminabile de toate felurile, inclusiv ideologică, are nebănuite resurse regenerative, adică tineri care, fără să fie naţionalişti, au rămas totuşi români în „cuget şi-n simţiri”, în ciuda detestabilei nopţi roşii care ameninţa să nu se mai termine şi, iată, încă îşi mai arată colţii uneori, când prinde ocazia, „cântăreţii” ei imaginându-şi că istoria se mai poate rescrie după vechi calapoade, prin crimă şi fărădelege, prin măsluire şi propagandă deşănţată azi, în era… cnutului digital, e drept, dar mai întâi de toate a redobândirii respectului de sine ca individ şi cetăţean. Respect cu atât mai întemeiat cu cât – cazul autorului cărţii de faţă – este clădit pe fundamentul de *sudoare şi sânge* vărsat cu prisosinţă din moşi strămoşi pentru un ideal, aici România Mare, amănunt de altfel şi mărturisit nu fără o undă de mândrie, la p. 144.

Moldova în tranziţie, aşadar, o nouă carte de înaltă simţire românească a lui Dan Nicu, scrisă cu simţul măsurii, totodată cu durere dar şi încredere că ţara lui, Moldova, abia scăpată din îmbrăţişarea sufocantă a sovietelor, va regăsi adevărata cale spre lumea din care a fost cu adevărat zămislită, cea europeană, şi căreia, de altminteri, îi este destinată prin limbă, cultură ş.a.m.d. (D. Gîju)

[2] Dan Nicu, *Moldovenii în tranziţie: între trecut şi viitor*, Editura Focus, Chişinău, 2013, 156 p., cu ilustraţii (portrete de politicieni).

de **Zaharia Potârniche**

Eu, Omul

Superbul miracol
în această Lume,
în acest Cosmos monstruos,
înspăimântător,
din suprainfinitul haos,
sunt Eu, Omul!
ieşit din întunecata cavernă –
cu moştenirea mea,
ancestrală şi eternă;
eu, patrupedul vremelnic,
cu trezirea uluitoare,
ducând milenii de piatră
în spinare
şi-n cuget,
fantastice genii.

Eu, Omul, din geniul meu,
cu conştiinţa de sine,
descâlcită din ţesătura acerbă
dintre rău şi bine;
eu, Omul,
în lupta mea
cu tenebrele
şi cu bestia de lângă mine
pe care,
cu fantastice bătăi de aripă,
mă-nalţ, s-o învinge
clipă de clipă.

Eu sunt supremul miracol,
unic, irepetabil,
ca entitate cerească
în timp şi spaţiu,
cu chipul şi făptura mea
omenească.

Eu sunt
cel ce am creat din mine
fiecare zeiţă,
fiecare zeu din Olimp
şi l-am născut pe Prometeu;
dar şi toate religiile vieţii
și ale lumii.

Și am statornicit
în Spaţiu – Timp
în rosturi anume,
aşezându-l pe tronul
înaltului mausoleu
ceresc,
pe Unicul, Bătrânul
Dumnezeu,
dându-i ca supremă metaforă,
propria mea fiinţă și
chipul meu asemenea
celui transcendental, din Dumnezeu.

Şi l-am aşezat
ca un dar,
dincolo de necunoscutul hotar,
pe Isus - Mântuitorul,
Unic, cu Creatorul;
şi apoi, pe Mahomed, profetul
şi păstorul blândelor cămile,
umile.

Şi tot eu,
am fost şi sunt
acelaşi milenar Zarathustra
şi gânditorul Confucius,
Lao-tsi ca si alţii ca ei,
dar şi toţi învăţătorii
ca şi înţelepţii Lumii ,
profeţi şi sihastri.
Și sunt și umbra patriarhului Moise,
dumnezeul Sionului,
iscând din „Nimicul Nirvanei”
în brahmanicul vârf de condei,
fantasticul zero –
cifra mirifică şi cea absolută, celebră;
şi-n traista lumii, din vid concepută,
atotgânditoarea, dumnezeiasca
algebră.

Eu am rupt din lumini,
din infinitele grădini
crepusculare,
frumuseţile Lumii,
mistuitoare,
Fiindcă, eu însumi
sunt frumuseţea Lumii,
a Cosmosului –
prin Cuvânt, poezie,
prin ce sunt,
prin melos şi cânt,
prin eterna,
transfigurata culoare;
prin suprema, inegalabila
armonie în mişcare
din dansul acestui Univers,
dar şi prin meşteşugită splendoare
a măiestriei mele creatoare,
monumentale.

Şi pentru veşnicie,
tot eu sunt acel Buonarotti,
titan al veacurilor;
Eu sunt Rafaelul
Madonei Sixtine
şi cântecul din condeiul
lui Dante,
al lui Shakespeare,
Walt Whitman,
Schiller şi Goethe.
Şi mă aflu şi azi
arzând, în rugul lui Bruno,
auzind şoapta
temerarului Galileo –
E pur şi mouve! –,
şi mă închin
la chipul bătrânului Leonardo
din Surâsul Giocondei.

Tot eu
port în mine
misterele Lumii
şi le dezleg –
parte din tainele cosmice
din care purced
aed
din miliardele de exemplare
unice fiecare si creatoare.

Şi fiecare dintre ei,
cu fantezia lui mistuitoare –
fărâmă şi parte din fiecare.

Căci, eu sunt un
Newton, Leibnitz,
Spinozza, Pascal,
Descartes,
Einstein,
Voltaire, Rousseau;
dar şi umbra lui Beethowen,
uriaşul, cu toţi
cei născuţi din melosul ceresc,
cu trup şi chip omenesc.

Eu sunt părticică din toţi,
cu toţi urmaşii mei,
şi în toate
cât inima mea va mai bate.
Eu, cel venit
din Raiul Ceresc
pe care mă lupt să-l recuceresc
prin tainic legământ,
aici, aici pe Pământ.

Toţi şi toate,
rupte din vraja eternă
a Monstrului Despotic,
haotic,
ascuns în mistere.

De-acolo am venit
pentru un nou început
şi-un sfârşit –
acolo, înapoi, plec,
în Infinit...,
târând
cu mine
miraculoasa mea povară
milenară.

19 făurar 2014

DESTĂINUIRE CERVENIEI

Cervenie, vin la tine,
Că nu știu ce e cu mine,
Merg pe drumul de pământ
Dinspre Vedea și îți cânt,
Că și Vedea m-a citit
Cu apa ei de argint,
Că sunt un om necajit...
Aș cânta o doină lină,
Dar inima-n piept suspină,
Că mă simt precum un cuc
Și-am zile când sunt năuc,
Casa ce-aveam am pierdut-o,
Inima mi-am prăpădit-o,
Nu pot să mă mai adun...
Și acuma plâng și-ți spun
Că niciunde,-n lumea asta,
Nu este un loc mai bun.

N-am putut să fiu grădină
În lumina soarelui,
Să pun floarea dorului
La tulpina pomului.
Tu să mă auzi cântând,
Tot pe drumul de pamânt,
Că s-a transformat în piatră
Dragostea-mi de altădată.
N-am putere să-ți mai cânt,
Uite..., am părul cărunt!
Și calc mai rar, apăsat,
Sunt de ani împovarat,
Trece vremea omului
În puterea vântului.
Of, sunt tare supărat,
Și mă întorc cu-n oftat,
Și plâng cu lacrimi de jar
Ce ard mocnit, da-n zadar,
C-am plecat voinic la drum,
Ca să mă întorc batrân
La Cervenia mea dragă,
Măcar oful să mi-l spun.

de **Doina Bârcă**

SIMFONIA CODRULUI

Bate noaptea-n geamul lumii,
Vântul îngână melodii
Și toate strunele pădurii

Comuna Budești, Bistrița. Foto: *Constantin Stroe*

Se-adună-n mii de simfonii.
Un colț de clopoțel împunge
Frunzișul mut, de sub zăpadă,
Iar ghiocelul când apare,
Surâde vag, a serenadă...
De pe stejarul cel bătrân,
Când ghinda cade ca un cântec,
Dansează lin și, cu sfială,
Rostește-al dragostei descântec.
Și auzi ființe nevăzute,
Ce murmură tot în surdină,
Un imn de slavă pentru codrul
Care ascultă și suspină...

Și cocoșeii cântă-n cor,
Trei veverițe mici se-adună
Pe-o creangă albă, de alun,
Tot zdrăngănind la mandolină.

Misterioasă ești Natură,
Cu-a ta suavă simfonie,
Cu frunza ce se scutură,
Pe-al nostru drum în veșnicie.

de **Monica Mureșan**

tabloul clipei (1)

iar ninge şi ascult lumina cum trece dintr-un spaţiu în altul
cineva insistă că ar trebui să deschid ochii bine
să privesc realitatea
în ce mă priveşte prefer ninsoarea din spatele ochilor
o stare de linişte tandră mă lasă în sfârşit să mă afund
în clipa albă şi zbor fără să ştiu cum
pe covorul ei de mătase mută alunecoasă şi rece
de partea cealaltă celălalt eu spune că a văzut
cum înăuntrul meu ninge
îi răspund răspunzându-mi că în spatele a ce este
se ascunde ceea ce poate fi
dar dunga imaginară ne-a împărţit deja destinul:
două jumătăţi ale aceluiaşi chip se privesc în clarobscur
degeaba mai încerci să le suprapui să le reașezi
e ca o vamă o taină sau un joc imprevizibil
exact în clipa în care ieşi din trup se vede sufletul rămas singur
și ninge mereu peste el cu fulgi fierbinţi şi aurii…
nu am văzut cine semnase tabloul clipei
imaginile erau încă defazate de schimbarea timpului
– pictor ignotus.

Surya suriu

Surya suriu Sauron juguriu
nespălat de supărare Savitur
kama vama ia-mă yamă a mă

Val hinotizează soarele să-i spună
de când îi creșteau și lui dinții
prin cumulus către Andalo

Prenestino ancora voce
în căruță cu Montale
și mai unde ochi de soare

fervori răscumpărate

fervori răscumpărate Kant
ascunsul pur bură bată
frustrările lui Dumnezeu

fler ultime spargeri
destul a ajunge
fericirea credinței

depănări redundante
rearanjări de zodii
nerezistența la ore

nemișcare pe muzică

nemișcare pe muzică de
crematoriu
stop emoțional card bodygard
n-o să vină trăiască media

acum chiar nu mai e de plecat
n-am zis decât Drăghicescu
ți-a crescut părul Bianca

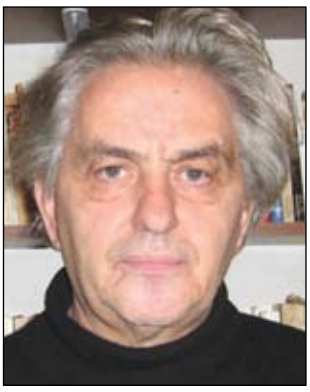
poate veți fi mai mulți în Jaipur
călătoare juvență hai acolo
gata sop fato se vede ecranul

cătușă prescurtată

cătușă prescurtată tușă
agapele nonșalanței extra
niciun templu de exemplu

nepolitic de abject subiect
nu vine cine n-are întremare
păruitoare dracilă racilă

înghiți în sec lăsata secului
trăgând nădejde o viață
soare agățat în steag atârnat

de **George Anca**

ne conduse

ne conduse o doamnă Vasili
până prin Codrii Cosminului
de cu arderea țăranului

ești în cer nume sfințindu-se
cum ai scoate un revolver
că tot se uită fetele

altor revelații nesmirnă
fadoarea s-o împrăștia
că moartea mai vrea

de **Liviu Zanfirescu**

Statornicie

În mâna mea lumina modelează
Poezia – făclie de lut, sacră moştenire,
Izvorul neştiutelor furtuni,
Al tăcerilor Smereniei
Unde sunt ancorat dintotdeauna...
Atâta dumnezeire dă în floare
În această filă cu poezia Statorniciei,
Încât jarul mi-aduce răcoare
Dimpreună cu cireşele din buclele verii
Cu zumzetul Floriilor
Aromind merii...

Învierea croşetează tapiserii de lumină
În candela Veşniciei de pe retină...
Iată, aceeaşi lumină,
Ca o sferă de foc
Zidind poezie
Ca să ştiu rădăcina să-ntorc
În spirală de melc
În ghioc...

10 martie 20014

Comoară

Mai adă, Doamne, rugă de ninsoare
Sub cer de fluturi iarăși frenezia,
Din rădăcini și tainice izvoare
Vulcanic să țâșnească poezia!

Acolo, în adânc de-nfiorare,
Sunt toți ai mei, cu patimă, de glia
Împodobită ca de sărbătoare
În Tricolor de îngeri – România!

Ai mei sunt toți un cer cu lăcrimioare,
Cu ghiocei, zambile-n geometria,
În unghiul pietrei călăuzitoare
Să rezidească din pământ tăria.

Tăria de-a iubi nemărginirea
Și fulgii, și credința, și ninsoarea
De-a lăcrima pecetea pe Psaltirea,
Comoara ce păstrează neuitarea…

17 noiembrie 2013

Eleganţe poetice în volumele doamnei Stella Dobrogeanu Perdix

de **Liliana Moldovan**

Poeziile doamnei Stella Dobrogeanu Perdix răsar dintr-un univers nostalgic, încărcat cu amintiri smulse dintr-o lume demult uitată. Volumele de versuri *Bătrâna Terra* (2009), *Insomnii, lacrimi şi stele* (2009) şi *Piramida secolului meu* (2010) conţin mărturii lirice excepţionale şi sunt mici nestemate poetice pe care autoarea le-a „şlefuit" cu îndemânare literară pe parcursul a peste opt decenii de viaţă. Sunt opt decenii în care poeta a colecţionat sentimente, idei, mărturii existenţiale şi constatări filosofice, transmise cu talent prin filtrul matricei stilistice specifice graiului poetic românesc. Fie că iau forma unor cugetări filosofice – prin care autoarea reuşeşte să emită profunde şi dureroase judecăţi cu privire la destinul tragic al fiinţei umane –, fie că stau sub spectrul unor emoţii şi trăiri revigorate poetic prin prisma unor versuri pline de romantism, poeziile Stellei Dobrogeanu Perdix surprind prin sinceritate şi actualitate. Cum să nu fie actuale, când versurile cuprinse în volumele mai sus amintite sunt dulci sau amare meditaţii despre trecerea timpului, despre tinereţe şi bătrâneţe, despre iubire şi ură, despre încântare şi dezamăgire, despre frumuseţea şi perenitatea sufletului omenesc? Există în poemele autoarei multă sensibilitate, există înţelepciune şi tinereţe, există încredere şi speranţă şi, mai presus de toate, există talent. Un talent care a fost ocultat prea mult timp, care nu s-a mărturisit lumii din diverse motive (probabil numai de autoare ştiute). Să nu înţelegem greşit, poemele doamnei Stella Dobrogeanu Perdix nu s-au născut peste noapte. Ele sunt, cum deja am precizat, rezultatul unei experienţe creatoare îndelungate, care a fost cizelată, de exemplu, în perioada 1960–1980, în cadrul activităţii desfăşurate la cercul literar al Academiei Române sau ca membră a Cenaclului Literar „G. Călinescu", unde i-a întâlnit pe Şerban Cioculescu, Ovidiu Papadima, Cella Delavrancea, Virgil Carianopol, pentru a da numai câteva exemple. Recent[1], poemele doamnei Dobrogeanu Perdix au fost descoperite şi publicate sub îndrumarea lui Dan Gîju care, în prefaţa volumului *Insomnii, lacrimi şi stele* mărturiseşte: „Rareori mi-a fost dat să parcurg, cu atâta derută dar şi curiozitate, în manuscris, o plachetă de versuri". Apoi continuă: „Spun doar, că Stella Dobrogeanu Perdix este un caz. în mod cert, nu singular. În mod cert, interesant. Versurile distinsei poete se adresează atât tinerilor, care înţeleg limbajul iubirii şi preferă să-şi trăiască viaţa într-o lume a visării şi într-un univers doldora de romantice sentimente, cât şi adulţilor, care înţeleg că „viaţa-i formată din grămezi de humă" iar zilele fiecăruia dintre noi se scurg, inevitabil, una după alta, traversând cu încrâncenare aceeaşi „punte a suspinelor". Destinate sufletelor ce senfioară în faţa unor versuri ca: *Destăinuie-ţi / Trecutul / şi chinul / ce dăinuie / în tine De secole / eşti piatră – / Însângerată / Soartă / De sufletul Rămâne / Şi Mânaţi este moartă*, poemele Stellei Dobrogeanu Perdix se detaşează de timpul în care au fost compuse şi vibrează peste ani, îmbogăţindu-ne mintea şi întărindu-ne sufletul. *În poala / Lumii / plâng / Sunt / chipul vieţii / Nu-i veşnicie / Pe pământ / îţi las / în taină Lacrima / e doar un jurământ / din timpul / anilor / plouând / E ruga / unei vieţi / mărunte – / Din multe / pe pământ / Aprinde / candela cu ea/ sunt firul de nisip – / îl spală valul / în anotimp / îţi las / în lume / lacrima / şi veşnicia/ Sunt / Taina ta*. (Jurământ)

[1] Prezentarea de faţă a fost publicată iniţial on-line, la 7 iunie 2000, pe site-ul Agenţiei de presă „Aşii români". De atunci până azi, Stella Dobrogeanu Perdix a publicat încă şase cărţi, între care şi un roman (*Paşi în lut*, 2012), aproape toate prezentate la vremea lor în revista noastră a cărei colaboratoare constantă rămâne. (*n. red.*)

Cărțile FavoritE

Activând ca ofițer în uniforma a trei armate – sovietică, moldovenească și română –, colonelul dr. ing. Anatol Munteanu este tot mai cunoscut cititorilor români de pe ambele maluri ale Prutului prin cele patru cărți care tratează unul și același dramatic subiect: Războiul de la Nistru din 1990–1992, din perspectivă deopotrivă istorică, dar și literar-memorialistică. Este vorba despre *Conflictul transnistrean* (1995), *Românii de la Est. Războiul de la Nistru* (2004), *Sacrificiu și trădare. Războiul de secesiune din republica Moldova* (2006), respectiv *Epopeea libertății* (2012). Participant direct la acel conflict care a îndoliat sute și mii de familii basarabene acum aproape un sfert de secol, autorul nu poate face nici de data aceasta excepție, *Eroii de la Nistru* (Editura Favorit, București, 2014, 256 p., cu ilustrații) completând o chintă cu adevărat remarcabilă, valoroasă inclusiv din punct de vedere documentar, care nu trebuie să lipsească de pe raftul bibliotecii niciunui patriot și iubitor al istoriei românești contemporane. (D. Gîju)

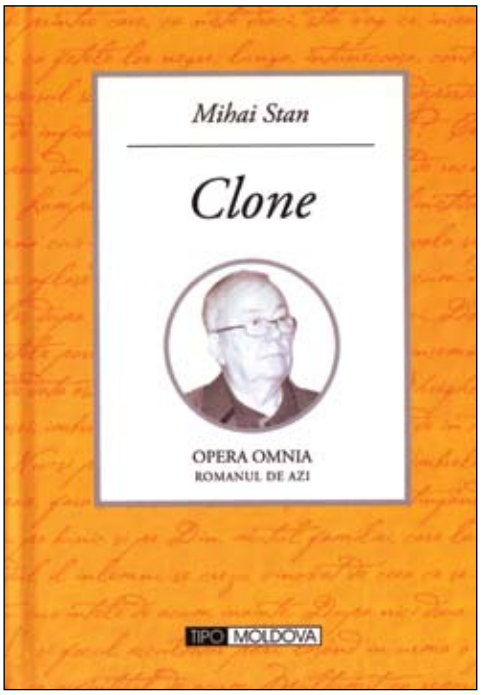

Sinteză de genuri

de **Henri Zalis**

Cine citeşte *Lecturi empatice 2* de Mihai Stan, constată lesne că în personalitatea autorului s-au reunit, cu necesara comprehensiune, aplicaţie documentară şi verticalitate, altfel spus, deplină onestitate, un remarcabil critic literar, dublat de un eseist interesat, deopotrivă, de valorile timpului în latura sa de durabilitate pe cât şi de actualitate vie, fertilă, originală a cotidianului.

Este acesta modul meu de a începe acest articol prin a semnala „deschiderile" lui Mihai Stan către tendinţe, formule, „distribuţii" de genuri.

În adevăr, Mihai Stan îmi completează observaţia prin simplul semnal că în anul 2013 a produs, editorial vorbind, nu doar „Lecturi empatice 2", dar şi diverse analize, consemnări, reflecţii curente despre fenomenul cultural-artistic local şi naţional. Voi adăuga, imediat, că în 2012, a reeditat cele două romane *Clone – Invazia* şi *Clone 2 – Exodul*, într-un singur op la editura Tipo Moldova, în colecţia Opera Omnia – Romanul de azi.

Aşadar, Mihai Stan este un fericit şi inspirat cumulard de texte pentru că el adaugă la cele notate mai sus calitatea de editor (patronează prestigioasa de editură „Bibliotheca") pe cât şi mereu impregnat de mesajul vieţii literare, lunarul „Litere", al cărui redactor-şef este, ajuns în al 15-lea an al existenţei. Complexitatea discursului la care fac referire constă în faptul că-mi imaginez greu, totuşi iau notă de existenţa simultană a romancierului şi eseistului, cu editorul şi publicistul preocupat de viaţa creatorilor cu care vine în contact. Nu aş vrea să ascund o singură clipă că în persoana lui Mihai Stan am un prieten, cu adevărat prieten şi inspirator.

Din 2003 şi până în prezent am încredinţat **toate scrierile mele** (şapte volume, sau aproape, dacă nu fac abstracţie de alte două-trei oferite altor edituri) – oricum cele mai importante cu care mă mândresc: şi anume „O istorie condensată a literaturii române 1880–2000", în două volume, între anii 2005–2006, iar în 2008 într-un singur volum revăzut şi adăugit. Tratatul propus sub titlul *O istorie condensată a literaturii române 1880–2000* s-a bucurat de atenţie, a fost bine individualizat. Adaug la această iniţiativă care mi-a ocupat opt ani de pregătire o altă contribuţie, la care ţin deosebit, *Printre contemporani*, excurs prin ultima jumătate de secol XX (în familia scrisului românesc şi a exponenţilor săi de frunte).

Sunt sincer profund îndatorat acestui om, cu însuşiri sufleteşti deosebite care a activat în mine şi cele mai nebănuite resurse. Confirmate resurse ce se reîntâlnesc şi la Mihai Stan prin recentul apărut *Clone*, o combinaţie de episoade, demonstraţii, aparent SF, exerciţii ale ludicului, duse către sarcasm, imaginarului expus în capitole antitetice, uzând (de la capitolul introductiv până la ultimul) de informaţii de tot felul: ecologice, mitologice, practici paranormale, incursiuni în istoria universală ş.a.m.d. Încât îmi îngădui să afirm că Mihai Stan, ca povestitor dar şi ca sagace observator, poate deţine rubrici permanente la cotidiene de succes pe cât perfect pozitiv, poate întocmi, precum cronicarii, expuneri de esenţă, etică, istorică, sociologică şi, de ce nu?, antropologică. Este un scriitor capabil de cele mai diverse alegorii cu speciale semnificaţii, în ciuda libertăţilor de opţiune, pe o linie de inventică literară ieşită din comun.

În *Clone 2 – Exodul* nu face decât să constituie două direcţii egal de relevante: un determinism metaforic iar aproape paralel, prin telescopaj, eliberare de iluzii, seria lui de micro-biografii ce trimit, încă din primul volum, la propria noastră realitate, încifrată modern sub tot soiul de fanteziste sigle. Mă opresc aici, provizoriu, însă promit să revin la acest autor, capabil de şarje dincolo de faţadă.

Acum, ca să revin la cartea în discuţie, titlul *Clone* mi se pare foarte la modă. Termenul dă seamă despre puteri în stare să furnizeze anumitor figuri/trupuri omeneşti caracter de reproductibilitate, aidoma celor din care provin. *Clone*, cu fiecare capitol al ei, trece prin prefaceri, devine un succedaneu de episoade cu caracter aventuros dar şi ezoteric. Care mizează pe mistere ca să le decodeze în manieră hazlie. Trama e în consens cu duhul timpului, recurge la denominaţii ivite din fantezia şi birocraţia organizaţiilor transnaţionale. O erudiţie bine expusă atrage atenţia asupra noului concept biologic: viaţa umană şi animală – rod al voinţei divine – poate să fie acum multiplicată după tehnici genetice de ultimă oră. S-au şi stabilit relaţii de dependenţă de ceea ce pare să ducă la înlocuiri de organe pe baze sofisticate, în laboratoare performante.

În proza lui Mihai Stan configuraţiile au haz, trag spuza pe aria efectului ce tinde să demistifice tâlcul cercetării de avangardă, însoţirea eroilor-pescari cu tipologii competitoare, revelând orizontul ştiinţei

[1] „Bucureştiul literar şi artistic", an IV, nr. 3(30), martie 2014.

aplicative, ce conduce spre activităţi imprevizibile, traversate de comic cabotin, nonconvenţional.

Autorul amplifică explicit o teorie a lui Camil Petrescu în marginea enigmaticului, reflex al mecanismelor imprevizibile. Scriitorul construieşte, pe baza înlănţuirii de mici secrete, cronologii. Se întâmplă ca în „distribuţia" poveştii unii actori să intre iar alţii să iasă din scenă. Potrivit partiturii ei continuă un foileton cu destule spaţii de umplere în care pescari, inventatori, ihtiologi, vameşi, arcanauţi, aterrieni etc. trasează sumare tipologii în continue mutaţii ludice. Intuim suprapunerile ori, foarte probabile, convergenţele. Toate cedează ezotericului, relaţiei nimerit ironizate între imaginara viziune a viitorului şi flexibilitatea acestuia. Spre a ne convinge, se perindă o sumă de servicii, titulaturi instituţionale precum: Oficiul Noutăţii Absolute, Ministerul Comunicării Sincere, Biroul Armonizării Textelor ş.a. Iarăşi, de mai era nevoie, umorul lui Mihai Stan se revarsă, îşi afirmă puterea de invenţie, diferită şi oarecum înrudită cu fondul onomastic fabulos din începuturile prozastice ale lui Mircea Horia Simionescu. Sunt metafore pe singurul plan concludent, al împletirii valorilor. În cazul de faţă, Consiliul celor Zece decide până unde merge derizoriul, între clone şi adevăraţii eroi umani.

Vă recomand să citiţi povestea lor ca să nu vă trageţi ruşinaţi de necomunicarea ce v-ar trăda prejudecăţile.

Îi aparţine autorului ingeniozitatea construcţiei în dubla ei ipostază: întâi de „interpretare" aparent SF a unei acţiuni plasate în afara atestărilor localizate dar numai parţial credibilizate de anticipaţii jucate. Pe urmă de lectură cursivă a lanţului de prelucrări ce întrerup dimensionarea faptelor pe coordonate hazardate voluntar. În „Clone" verva auctorială denunţă orice incriminare şi îndreptăţeşte versiunile cele mai făţiş bizare. De unde mirarea că un act literar de coloratură SF pare mai degrabă un amestec de parodic şi de incursiuni la suprafaţa deghizării. Sau, ştiu eu? invocarea nebuloasă a anecdoticii pseudo-SF.

Afirm cu aceste consideraţii că orice interdicţie a contrariilor înlătură fără să vrea demersul liber în materie. Şi că, într-un grad mai înalt şi mai rar, exerciţiul rămâne posibil ca transpunere încrucişată de reverii persiflante.

Pe de altă parte, există în naraţiune elanul acvaticului, raiul fluid al deplasării în natură. Acea natură prin care Mihai Stan înţelege viaţa universului însuşi. Celelalte elemente (cercetarea de laborator, dependenţa de legende terifiante, slăbiciunea pentru ecologie) împlinesc o realitate simbolică, în conformitate cu oglinda divinatorie de care pomeneşte Gaston Bachelard. Mi se pare evident că naratorul dăruieşte mediului o bună parte din ce constituie narcisismul voalat al imaginaţiei materiale, imn închinat poeziei apei, peştilor, păsărilor de apă, pescuitului cu lansetă, năvoadelor, drumului îngust printre canale...

Mai puţin atent la formă (compoziţia nu este între categoriile estetice determinant creditabile pentru naratorul nostru) autorul pune preţ pe aerul obţinut, sugerat de pretextul de esenţă colorată, adunat, speculat pe seama cititorului. Nucleul preferinţelor celor patru pescari-geneticieni „coborând" la un pescuit prelungit ascunde/se confundă cu poezia timpului pierdut. Ar fi un soi de confluenţă între ce reprezintă hagialâcul de bună voie la baltă şi ruptura de vieţuirea într-un oraş mare, la intersecţie de drumuri, de limite teritoriale.

Clone, altă formă de contagiune a virilului sătul de sex, de familia sufocantă, posedat de necesitatea separării civilizaţiei de reveriile calme? Chestiune de gust, plutire şi cufundare în pacea locurilor, în vraja ce fură ochiul şi farmecă urechea. Şi mai cu seamă o probă relevantă de polivalenţă, de versatilitate în sens înalt a cosmofismului trăirilor aduse în prim-plan laolaltă cu proiecţiile, obsesiile, ingeniozităţile febricizante. O carte ce merită citită, singulară – aş zice – în peisajul contemporan.

Medalion liric

de **Ion Iancu Vale**

patologie de primăvară

în fiecare primăvară
îl bântuie o boală ciudată şi rară
nu poate deloc să doarmă
şi umblă cu mâinile
făcute paravan
ca într-un gest de apărare
asta din cauză că feluriţi fluturi
îşi depun ouăle sub pleoapele lui
el nemaiputând de acum
să închidă ochii
de teamă să nu strivească
fragilele crisalide
în care se coace zborul

decizie

voi pleca în carul meu de foc
într-o noapte albastră
spre Tiahuanaco
unde voi măcina dorul
la morile soarelui
prefăcându-l în pulbere stelară
cu care îmi voi tămădui
rănile nesomnului
mai apoi înger damnat
voi smulge
din chimirul lui Zamolxe
flori de sângele voinicului
şi le voi dărui fecioarelor aztece
bucurându-l pe Quetzoalcoatl

Cinstirea sfinţilor militari în cultul Bisericii Ortodoxe Române

Martirii din Scythia Minor

de teolog **Bogdan Stoica-Găești**

O, mult pătimitorule ostaş al lui Hristos, cel ce te-ai învrednicit de la Hristos de mari daruri cereşti, primeşte rugăciunea noastră, a păcătoşilor, şi fii mijlocitor pentru noi către Înduratul Dumnezeu să ne izbăvească de focul cel veşnic, iertându-ne păcatele, ca împreună cu tine să-I cântăm: Aleluia!
Rugăciune către Sf. Mc. Emilian de la Durostorum

Anticii aveau un respect considerabil pentru înţelepţii şi filosofii care reprezentau la vremea aceea cele mai înalte modele ale virtuţii, aşa cum putea fi ea înţeleasă în păgânism. În lumea iudaică noţiunea de *sfinţenie* era apropiată de aceea de *dreptate*, astfel că, pe lângă profeţi, alţi oameni deosebiţi erau drepţii Vechiului Testament. Spre deosebire de *eroul* sau *geniul* antic, care încearcă o depăşire a condiţiei prin forţe proprii, *sfântul creştin* se împărtăşeşte de harul lui Dumnezeu, izvorul minunilor sale. „Geniul oralităţii”, Petre Ţuţea, vedea în sfinţenie „expresia măreţiei omului, biruinţa spiritului împotriva determinărilor şi imperfecţiunii naturii, triumful energiei umane în lupta cu destinul.”

Aghiografia, ramură istorică bisericească, studiază vieţile şi faptele sfinţilor după acte martirice, sinaxarii etc. şi distinge între tipurile de sfinţi: prooroci (Isaia), apostoli (Andrei), ierarhi (Mitropolitul Grigorie Dascălul), mărturisitori (Pr. Ioan din Galeş), mucenici (Astion şi Epictet), voievozi (Neagoe Basarab) şi cuvioşi (Ioan Casian). O categorie aparte o reprezintă sfinţii militari, majoritatea suferind moarte martirică pentru refuzul ferm de a se închina idolilor, sub împăraţii romani persecutori din secolele I–IV. Printre primii sfinţi militari se numără Sf. Longhin Sutaşul (16 octombrie), martor al Patimilor, Morţii şi Învierii lui Hristos şi Sf. Corneliu Sutaşul (13 septembrie) din *Legiunea Italica*, ambii convertiţi la creştinism şi ucişi pe vremea lui Tiberiu (14–37).

Dacă armatele bizantine vor imprima pe coifuri, scuturi şi stindarde, încă de la lupta lui Constantin cel Mare de la Pons Milvius (312), simboluri creştine, iar mai târziu în aproape toate bătăliile pornesc cu binecuvântarea clericilor, la rândul ei, Biserica împrumută din limbajul militar o serie de termeni: monahul este încins şi pregătit ca un *ostaş*, crucea este *armă* împotriva vrăjmaşului, *praporele* se înalţă în procesiuni, *Oastea Domnului* etc. Vechiul Testament vorbeşte despre *Domnul Savaot* (*Domnul oştirilor*), iar Voievodul acestor cete nevăzute – Mihail, zugrăvit în straie ostăşeşti şi cu sabie de foc – este numit *Arhistrateg*, termen preluat din administraţia militară greco-bizantină. De remarcat este faptul că toţi aceşti termeni capătă un sens mai înalt, transpuşi fiind într-un câmp de luptă nevăzut, unde războiul se duce contra răului prin excelenţă. De asemenea, soldaţii creştini, care luptaseră pentru statul roman, alegeau o altă luptă, aceea pentru statornicia în credinţa lui Hristos.

Dovada aprecierii sfinţilor militari la noi în ţară o constituie răspândirea cultului Sfinţilor: Mare Mucenic Gheorghe, Dimitrie Izvorâtorul de Mir, Teodor Tiron, Mina, Teodor Stratilat (sfintele sale moaşte au fost aduse în ianuarie 2014 la Catedrala din Râmnicu-Vâlcea) ş.a., primii trei chiar fiind reprezentaţi în aceeaşi icoană, în unele piese din veacul al XIX-lea, de la noi şi de la Athos. Sfinţii militari sunt pictaţi, conform canonului iconografic bizantin, în primul registru al naosului bisericilor, înveşmântaţi cu armură şi coif, uneori având scut şi sabie, cu lancea într-o mână şi crucea în cealaltă.

Sfinţi militari în registrul inferior sudic din naosul Bisericii „Sfânta Treime” – Găeşti

Dobrogea Romană era la fel de cosmopolită ca şi astăzi, astfel că martiri de diverse origini (dacă,

română, greacă etc.) au pătimit în vechile ei cetăţi: Halmyris (Dunavăţ), Noviodunum (Isaccea), Niculiţel etc. În ultima s-au descoperit, în anul 1971, singurele şi cele mai vechi moaşte de martiri de pe teritoriul ţării noastre, datând din vremea lui Decius (249–251). Prin 320–323, pătimeşte moarte martirică la Tomis *Marcelin*, pentru refuzul său de a se înrola în armata „repăgânizată" a lui Licinius.

Într-o inscripţie descoperită în anul 1947 sunt amintite numele a trei ostaşi martiri din Axiopolis-Cernavodă (după alte martirologii din Durostorum-Silistra), prăznuiţi la 26 aprilie, ucişi prin anul 303: *Chiril* (nume de origine greacă), *Chindeas* (a dat în lb. rom. *Cândea*) şi *Dasius* (din dacicul *daş*). Ultimul dintre ei, ce pare a avea origine dacă, a fost tras la sorţi pentru a juca în vremea Saturnaliilor rolul unui împărat, ce urma să fie sacrificat pe altarul zeului Cronos, după 30 de zile de ospăţ. Refuzând acest rol, spunând că este creştin, a fost decapitat. Sf. Dasius avea trei zile de prăznuire la Axiopolis (5 aug., 4 oct., 8 oct.), iar la Durostorum ziua de 20 nov. Încă din anul 579 părticele din moaştele Sf. Dasius se păstrează la Biserica „Sfântul Cyriacus" din Ancona (Italia), iar o raclă cu alte părticele din moaştele sfântului se află la Mănăstirea Lipniţa (jud. Constanţa).

La Durostorum au fost martirizaţi cei mai mulţi soldaţi creştini, întrucât aici era cantonată, încă din vremea împăratului Traian, *Legiunea XI Claudica*. Aici a murit *Sf. Dadas* (nume de origine dacică, din *dadă*, 28 aprilie 286), *Sf. Iuliu Veteranul* – ostaş lăsat la vatră – care n-a vrut să jertfească zeilor păgâni (27 mai 298) şi, întărit de jertfa acestuia, alt ostaş închis deja pentru că era creştin, *Sf. Hesichius* (Isihie), a cerut să fie martirizat (15 iunie 298). Alţi doi oşteni care n-au renunţat la Hristos, nici după ce au fost bătuţi, tăiaţi şi arşi, *Sf. Nicandru* şi *Sf. Marcian*, au fost jertfiţi împreună cu alţi 47 de ostaşi creştini (8 iun. 298). Asemenea lor, *Sfinţii Pasicrat* şi *Valentin* au fost decapitaţi, după ce au refuzat să jertfească lui Apolo (24 aprilie 298).

Din perioada ultimelor persecuţii împotriva creştinilor, sub domnia lui Iulian Apostatul, avem şi ultimul martir cunoscut din teritoriile dunărene: *Sf. Aemilianus* (Emilian de la Durostorum, 18 iul. 362), care, după ce a dărâmat cu ciocanul statuile din piatră ale zeilor, a fost bătut cu vână de bou şi ars pe rug. Părticele din sfintele moaşte ale Sf. Emilian se regăsesc la Catedrala Mitropolitană din Silistra (Bulgaria), de unde Mitropolitul de Silistra IPS Ilarion a dăruit la 14 aprilie 2008 o părticică şi Bisericii „Naşterea Maicii Domnului" din Drumul Taberei (Bucureşti), care are de asemenea şi hramul „Sfântul Emilian". Alte părticele se află la Catedrala Arhiepiscopală „Înălţarea Domnului" din Slobozia (jud. Ialomiţa), la Schitul Sihla (jud. Neamţ) şi la Mănăstirea Ciolpani (jud. Bacău), mănăstire ce poartă hramul „Sfântul Mucenic Emilian".

Racla cu părticica din sfintele moaşte ale Sf. Emilian, păstrată la Biserica „Naşterea Maicii Domnului" din Drumul Taberei

Tuturor acestora aducem nu adorare, aşa cum suntem datori faţă de Sfânta Treime, ci o cinstire exprimată prin botezarea pruncilor cu numele lor, alegerea lor ca patroni ai lăcaşurilor de cult, înălţarea rugilor către icoanele lor etc. Ei sunt modele pentru creştini, fiindcă au fost tari în credinţă, mijlocitori ai rugăciunilor noastre către Dumnezeu, iar sfintele lor moaşte fac minuni şi în prezent.

După Revoluţia altor martiri, cei din Decembrie 1989, Armata Română şi-a (re)ales ocrotitori pe Maica Domnului pentru *Marina Militară*, serbând *Ziua Marinei* de Adormirea Maicii Domnului (15 august), pe Sf. Mare Mucenic Gheorghe pentru *Forţele Militare Terestre* (23 aprilie) şi pe Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul pentru *Forţele Militare Aeriene* (20 iulie).

În toate sondajele românilor, ***Biserica şi Armata*** ocupă primele locuri, pentru următoarele motive: sunt vechi instituţii, care ţin de etnogeneza poporului nostru, reprezentând cu onoare naţiunea; învaţă şi cultivă smerenia, ascultarea, ordinea şi ierarhia; împreună, Biserica şi Armata au condus la prestigiul României Mari, fiind prezente activ la toate marile momente istorice; fiecare pe tărâmul ei a obţinut victorii răsunătoare, de neşters din memoria colectivă a neamului.

Numai aşa se explică astăzi prezenţa preoţilor în unităţile, spitalele sau şcolile militare, ca şi continuatori ai tradiţiei marilor figuri bisericeşti din Primul Război Mondial şi al Doilea Război Mondial (prot. prof. dr. colonel Constantin Gh. Nazarie, pr. prof. căpitan Gh. Cotenescu, general dr. Partenie Ciopron, Episcopul Armatei Române, pr. căpitan Emil Păsculescu Orlea şi mulţi alţii).

Bibliografie

Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *Sfinţi daco-romani şi români*, Ed. Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei, Iaşi, 1994;

Idem, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I, EIBMBOR, Bucureşti, 1994; pr. prof. Ion Ionescu, *Despre originea etnică a Sfântului Martir Dasius*, în *GBis.* (1995) 10-12;

Idem, *Sfinţi martiri daco-romani din secolul IV*, în *BORom.* (1996) 1-6; www.sfintiromani.ro.

Între Dumnezeu şi magia albă (2)

de **Puşa Popa**

– Puşi, hm…, îţi spun ce văd aici. Dar să nu te superi pe mine, poate nu sunt eu în stare să dau interpretarea cuvenită, îmi apare că te vei căsători cu siguranţă, însă… (*Doamne, sper să nu ajung o tânără... văduvă!*) Din păcate, vei divorţa!

Uf, slavă Domnului! Şi totuşi, deşi nu credeam sută la sută tot ce debita ea, m-am întristat teribil. Cu atât mai mult cu cât mi se păruse o aberaţie interpretarea oferită soră-mii: ce dracu' putea fi acea „casă uriaşă pe apă"? Însă, spre surprinderea mea, Lili a continuat fără să-şi mai ridice privirea:

– ...Dar până la urmă, îţi vei reface viaţa şi vei fi fericită. Mi se arată că vei întâlni pe cineva în uniformă: ar putea fi preot, medic, militar... Îţi dai seama, Puşi, cât s-ar bucura mami-tău să te căsătoreşti cu un doctor frumuşel? nuanţă ea iute, ca să dreagă busuiocul. Ca imediat să exclame intrigată de ceea ce i se arăta în continuare: la stai, încă ceva, hm!... (*Of! Femeia asta îmi prezice sau îmi ruinează viitorul?...*) Ăstuia în uniformă pare că i-ar plăcea puţin ulcica!... Apoi, învăluindu-mă cu o privire tandră, îngăduitoare: Dar să ştii că puţin de tot...

Foarte încurajator, n-am ce zice! Cât de idioată să fiu să-mi refac viaţa, cândva, alături de un doctor doar *puţintel* beţivan, care îşi strecoară, între două consultaţii, prin buzunarele halatului, un flacon din inox plin cu whiskey? I-am aruncat o privire înciudată soră-mii, al cărei zâmbet poznaş părea că se lăţise la infinit. În schimb, Lili avea o mină extrem de serioasă, ca şi cum se afla într-un fel de transă. Eram pregătită să renunţ la cea de-a treia carte. Gata, mi-am zis, auzisem destule tâmpenii. Cum adică? Eu, un model de conştiinciozitate la şcoală, olimpică la română şi latină, prima în clasă până şi la sport, pasionată de muzică, tocmai eu s-o dau în bară la examenul vieţii? Era cu neputinţă... Dar, cum în sufletul meu se dădeau lupte crâncene între meschina curiozitate şi amara dezamăgire, am extras, până la urmă, şi cea de a treia carte. O linişte apăsătoare m-a învăluit atunci şi, în timp ce-mi număram bătăile inimii, cuvintele rostite de femeia aceea îmi sunară ostile în timpan, aproape nerecunoscându-i glasul:

– Hm... (*Iarăşi?! Era deja prea mult pentru mine...*) Puşi, draga mea […].

Bravo mie: divorţată, apoi cu un partener de viaţă uşor etilic şi, peste toate astea […]! Îmi vedeam parcă din exterior figura-mi tâmpă şi mă întrebam: oare, de ce venisem aici? Pe loc mi-am propus să uit tot ce mi-a spus şi, în orice caz, să fentez cât voi putea în viaţă aşa-zisele repere ale destinului meu revelat de inimoasa Lili. Inspirând adânc, ea tocmai îşi încheiase treaba. Apoi a strâns în teanc, cu mare grijă, cărţile de tarot, le-a făcut o cruce de încheiere şi le-a aşezat să se odihnească la locul lor, în sertar.

Din acel moment, fie şi numai în glumă, căutând să mă mai momească şi cu alte ocazii, am refuzat-o pe Lili cu cea mai caldă politeţe, chiar şi când era vorba despre inocentele pasenţe. Pentru mine, practic, misiunea ei se încheiase atunci, deşi n-am pus niciodată la îndoială că a făcut acel gest din dragoste sinceră pentru noi. Preferam, în schimb, s-o rog să-mi cânte o romanţă, să-mi povestească despre oamenii pe care i-a cunoscut, despre locurile prin care a colindat în tinereţea ei apusă şi tot aşa...

Între timp, Lili a trecut în lumea celor drepţi, iar eu n-am intrat la Drept, ci la Jurnalism. Iar după absolvire, m-am căsătorit cu un fost coleg de facultate, peregrinând doi-trei ani prin presa scrisă după care, incapabilă să mă compromit, etico-deontologic vorbind, într-un final, m-am angajat ca redactor de carte la câteva edituri, unele prestigioase: Paideia, Nemira, Humanitas... Şi de atunci, sunt înconjurată de „multele cărţi" dezvăluite de tarotul „ghicitoarei" Lili. „Uriaşa casă pe apă" a soră-mii a ieşit, de asemenea, la iveală din smogul nebănuitelor mistere ale lumii: împreună cu soţul ei (într-adevăr, un coleg de liceu, alături de care chiar şi copilărise cândva), a lucrat câţiva ani pe vase de croazieră, traversând mapamondul în lung şi-n lat, prilej cu care şi-a valorificat cu înţelepciune munca şi percepţia asupra vieţii, construindu-şi, într-un timp relativ scurt, departe de agitaţia citadină, lângă o pădure, un cămin minunat în care, de la un timp, se aude râsul cristalin şi lipsit de griji al primei născute – Adela.

În ce mă priveşte, am căutat să-mi construiesc, împreună cu omul pe care îl iubeam şi alături de care visam să îmbătrânesc, o viaţă liniştită şi confortabilă, oferindu-ne reciproc multe momente frumoase, hrănite adesea de pasiunile care ne legau: muzica clasică, literatura, arta fotografică, filmele vechi şi excursiile montane. După câţiva ani însă, tipul acela „activ şi vesel" s-a metamorfozat pe neaşteptate, treptat, într-un ins ursuz, negativist, care ignora şi zdrobea, pe zi ce trecea, speranţele noastre într-o convieţuire firească; un egoism feroce, acompaniat de o usturătoare gelozie, strecurându-se pic cu pic, pe negândite, între noi. Proiecte deşarte, zile mohorâte, o mică rază de soare, apoi tunete şi fulgere, tristeţe, planuri revigorate, planuri prăbuşite, smog, ploaie mocănească, un crâmpei de curcubeu, însingurare, iarăşi praf şi mocirlă, încă un colţ limpede de cer şi din nou ploaie, ploaie gri, nori grei-grei, trăsnete şi frig, tot mai frig...

Va urma

O carte de referinţă – *Istoria presei militare* (II)

prezentare de general de brigadă (rtg.) dr. **Florian Tucă** şi
comandor (rtg.) **Marius Popescu-Călăraşi**

Amintim în această privinţă titlurile unora dintre acele publicaţii:

a) Din timpul Războiului de independenţă 1877–1878: „Războiu”, „Dorobanţul”, „Ostaşul român”, „Revista armatei” etc;

b) Din timpul celui de-al Doilea Război Balcanic, din 1913: „Războiul”, „Trompeta”, revista „Lumea militară ilustrată” etc;

c) Din timpul Războiului de Reîntregire Naţională, 1916–1919: „Santinela română”, „Patrula”, „România”, „Neamul Românesc”, „România Mare” etc;

d) Din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, pe frontul de est: „Gazeta militară”, „Santinela”, „Arma cuvântului” (organ de presă al Episcopiei militare), „Cei din linia 1-a”, „Ecoul Crimeei”; pe frontul de vest: „La arme!” (în luna decembrie a anului 1944 îşi va schimba titulatura în „Gazeta luptătorului”), „Frontul”, „Armata”, „România nouă”, „Foaia invalizilor” etc. Un aspect esenţial care a asigurat unitate, valoare şi noutatea cărţii reprezintă faptul că *Istoria presei militare* este adusă la zi cu multă pricepere şi profesionalism, aceste aspecte sunt amplu şi corect oglindite în următoarele patru capitole ale lucrării: Capitolul 9 („Principalele gazete militare comuniste (bolşevice) de pe teritoriul României....”); Capitolul 10 („Presa militară postcomunistă (25 Decembrie 1989–2009)...”; Capitolul 11 („Presa militară de limbă română din Moldova orientală (Basarabia post sovietică)” etc. În contextul dat, autorul face ample şi competente referiri la organul central de presă al armatei, din zilele noastre, adică la „Observatorul militar”, la publicaţiile ce apar sub egida Statului Major General („Gândirea Militară Românească”), a ziarelor, revistelor unor categorii de forţe (terestre, aeriene şi navale), a unor genuri de arme (geniu, chimie militară, artilerie, infanterie, transmisiuni, paraşutişti etc) sau ale unor comandamente (corp de armată, brigadă), şcoli militare, şcoli de aplicaţie etc. Nu lipsesc referirile directe şi concrete la publicaţiile noastre militare cu un profil special, aşa cum sunt revista „Muzeul Militar Naţional”, revistele „România Eroică”, „Rezerva Oştirii Române”, „Revista de Medicină Militară”, „Revista de Ştiinţe Militare” ș.a. În sfârşit, o apreciere de ansamblu pe care o facem cu privire la excelentul volum *Istoria presei militare* se referă la faptul că în cuprinsul său sunt prezentate, mai pe larg ori doar succint, de la caz la caz, zeci şi zeci de microfotografii ale unor iniţiatori sau conducători de publicaţii militare din trecut şi până în zilele noastre, nume prestigioase de gazetari militari din toate timpurile, de colaboratori de prestigiu ai presei militare etc., aceasta pe lângă numele a aproximativ 4.000 de persoane, fapt ce a impus autorului cărţii o documentare amplă, o îndelungată muncă pe manuscris şi, nu în cel din urmă, un înalt profesionalism. Iată o listă strict selectivă a unor astfel de nume: Ion Agârbiceanu, generalul Constantin Antip şi mareşalul Alexandru Averescu, George Bariţiu, Bogdan Petricescu Hasdeu, Vasile Cârlova, Henri Coandă, academician Florin Constantiniu, Mihai Eminescu, George Enescu, generalul Ioan Emanoil Florescu şi generalul Laurenţiu Fulga, Emil Gârleanu şi Onisifor Ghibu, Nicolae Iorga, Fănuş Neagu şi colonelul Radu Olaru, mareşalul Constantin Prezan, colonelul Dumitru Rădulescu, Mihail Sadoveanu, Nichita Stănescu, Pamfil Şeicaru, Barbu Ştefănescu Delavrancea, colonelul Nicolae Tăutu, generalul Gheorghe Văduva, Eugen Barbu, Haralamb Zincă ș.a. Spre bucuria şi satisfacţia lor, în carte se află consemnate şi numele celor doi autori ai acestui material, generalul de brigadă (rtg.) dr. Florian Tucă, fost, ani îndelungaţi, gazetar şi editor militar (la pagina 569 şi 578) şi comandorul (rtg.) Marius Popescu Călăraşi (la pagina 648 şi 652). […] Adresăm sincere felicitări domnului colonel Dan Gîju, prestigiosul autor al volumului *Istoria presei militare*, şi recomandăm cu căldură această carte nu doar ziariştilor civili şi militari din ţara noastră, ci tuturor cititorilor interesaţi să afle cum a apărut, cum a evoluat şi cum s-a afirmat în decursul timpului presa de profil ostăşesc la noi, la români.

SOCIETATEA SCRIITORILOR TÂRGOVIȘTENI
THE WRITERS' SOCIETY OF TARGOVISTE
LA SOCIETE DES ECRIVAINS DE TARGOVISTE

PREMIUL SOCIETĂȚII SCRIITORILOR TÂRGOVIȘTENI pe anul 2012

Premiul

Alexandru Vasilescu - istorie

Se acordă scriitorului DAN GÎJU, pentru volumul *„Istoria presei militare”*, apărut în anul 2012, la Editura Bibliotheca, Târgoviște.

14 decembrie 2013
Târgoviște

Președinte al SST
Mihai Stan

Ode şi imnuri dedicate Marii Uniri

de **general de brigadă (r) dr. Florian Tucă,**
comandor (r) Marius Popescu-Călăraşi

În decembrie trecut, la împlinirea a 95 de ani de la Marea Unire de la 1918, când s-a făurit România Mare, s-au mediatizat o serie de manifestări, în special defilări şi parade militare atent regizate, spectacole de muzică modernă şi, acolo unde au existat „sponsori", n-au lipsit sarmalele şi ţuica fiartă, marcându-se într-un fel destul de onorabil, cu steguleţe tricolore şi voie bună, această cea mai importantă sărbătoare naţională a românilor. Şi totuşi, ceva-ceva a lipsit, parcă, sau poate că nu a lipsit, dar n-am remarcat noi, în orice caz, derulând filmul memoriei, am resimţit mai acut ca niciodată lipsa din peisaj a unor imnuri şi ode anume dedicate evenimentului. Să fim noi, oare, prea din altă generaţie? Tot ce este posibil, însă tocmai de aceea propunem aici o trecere în revistă a unor astfel de „marcaje" aniversare cândva foarte gustate de public, ca să nu mai insistăm pe valoarea lor literar-istorică şi nu numai.

Potrivit *Dicţionarului Enciclopedic Român* (vol. II, 1964), prin noţiunea de imn se înţelege „o poezie sau un cântec solemn". Menirea imnului, se spune mai departe în aceeaşi lucrare, este „să cinstească un eveniment de importanţă naţională sau internaţională sau să exprime sentimentul solidarităţii colective, ataşamentul faţă de colectivitate, patriotismul etc." Într-o altă lucrare românească de referinţă, prin „imn" se înţelege „un cântec de laudă, ocazional şi festiv, compus pentru preamărirea unei idei, a unui eveniment etc." (*Micul Dicţionar Enciclopedic Român*). Tot în acelaşi volum, se precizează că imnul „desemnează un cântec solemn, adaptat ca simbol al unităţii naţionale, de stat sau de clasă".

Oarecum din aceeaşi familie cu imnul, oda este, totuşi, altceva. Din punct de vedere ştiinţific, conform *Wikipedia*, de pildă, oda – din limba greacă *aeidin*, care înseamnă cântec – este o specie a poeziei lirice, alcătuită din strofe cu aceeaşi formă şi cu aceeaşi structură metrică, în care se exprimă elogiul, entuziasmul sau admiraţia faţă de persoane, de fapte eroice, idealuri etc.

În decursul timpului, la noi, la români, atât imnurile cât şi odele s-au bucurat de o permanentă atenţie în rândurile poeţilor şi muzicologilor şi aveau să cunoască o înflorire cu totul deosebită în timpul şi după Revoluţia română de la 1848–1849, al Războiului de Independenţă de la 1877–1878, al Războiului de Reîntregire Naţională şi, cum se ştie, al făuririi României Mari. Pentru a întări şi a exemplifica spusele noastre, vom consemna, în cele ce urmează, câteva titluri expresive de imnuri şi de ode dedicate acelor evenimente şi momente istorice de referinţă la care ne referim.

a) Din timpul Revoluţiei române de la 1848–1849: *Odă la patria*, de I. Creţeanu; *Odă la eroina Aneta Ipătescu*, de C. Aricescu.

b) Din timpul Războiului de Independenţă: *Armata Română. Odă*, de Alexandru Macedonschi; *Odă ostaşilor români*, de Vasile Alecsandri; *Odă Armatei Române*, de S.N. Şoimescu.

c) Din timpul Războiului de Reîntregire Naţională şi al făuririi României Mari: *Imn*, de St. O. Iosif; *Imn de Război – 1916*, de căpitan Nicolae Vulovici; *Imnul Basarabiei Unite*, de Sergiu Victor Cujba; *Imnul Unirii*, de Ion Băilă; *Imn sacru*, versuri de Atanasiu Pascali, muzica de I. Vlăduţă; *Imnul Dreptăţii*, de Horia Petra Petrescu; *Imnul Eroilor*, versuri de Iulian Domidor, muzica de Ionel G. Brătianu; *Odă ostaşilor români*, de Radu Costăchescu; *Odă eroului neunoscut*, de I. Dragoslav; *Odă la praznicul Unirii tuturor românilor*, de Ovidiu Hulea şi altele.

La câteva imnuri şi ode dedicate în mod special Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 ne vom referi, în continuare, ceva mai pe larg. Este vorba despre *Imnul Basarabiei Unite*, *Imnul Dreptăţii* şi *Imnul Unirii*, iar pe de altă parte, *Odă ostaşilor români* şi *Odă la praznicul Unirii tuturor românilor*. Privite prin prisma conţinutului lor, a ideilor exprimate, ca şi al mesajelor lor, versurile acestor imnuri şi ode parcă sunt făcute anume să evoce pagini de istorie, să ne introducă, la cald, în realităţile timpului şi nu în ultimă instanţă, să ne umple sufletele de mândrie că la noi, în România, s-au derulat acele momente istorice şi că noi, urmaşii acelor strălucite înfăptuiri de acum 95 de ani, suntem români.

Astfel, *Imnul Basarabiei Unite* a fost scris de poetul basarabean S. Victor Cujba. Se zice că avea să fie scris la doar câteva zile de la înfăptuirea actului istoric al unirii Basarabiei cu ţara mamă România (adică la sfârşitul lunii martie 1918). Este o creaţie literară foarte frumoasă, compusă cu suflet şi plină de înţelesuri. Nu are decât 15 versuri, dar fiecare dintre acestea şi toate la un loc se constituie într-un fel de cronică în rime a acelui moment istoric la care ne referim: „Ridică-ţi fruntea moldovene,/ De sub zăbranicul ogor,/ Sub care toate dormirile tale,/ Tânjeau ca florile sub sloi;/ Zăceam ca-n negre ţintirime,/ Şi-ţi tulbura perfid izvorul,/ Din care-n veci re-noim.// Venit-a ziua de răsplată,/ A-ndureratei ispitiri./ Căci iar suntem un trup şi-un suflet,/ Pătrunşi de acelaşi gând şi dor,/ Copii ai patriei iubite,/ Dintr-o tulpină şi-un izvor!"

Următoarea creaţie poetică la care ne vom referi se intitulează *Imnul Dreptăţii*, opera românului patriot Horia Petra Petrescu, poet cu o minte luminată, care şi-a compus versurile doar cu o lună înainte de desfăşurarea Marii Adunări Naţionale şi Populare de la Alba Iulia de la 1 Decembrie 1918. El a intuit, ca puţini alţi români patrioţi din vremea sa, evoluţia evenimentelor şi deznodământul lor final: înfăptuirea

Marii Uniri. Prin conţinutul şi mesajul ei, creaţia sa poetică, intitulată pe cât de inspirat, pe atât de ingenios *Imnul Dreptăţii*, poate fi considerată, zicem noi, fără teama de a greşi, sau de a exagera, un fel de „Prefaţă" a ceea ce se va întâmpla şi se va hotărâ la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia de la 1 Decembrie 1918. Creaţia poetică a lui Horia Petra Petrescu este alcătuită din şase strofe, fiecare în parte şi toate la un loc fiind scrise cu inteligenţă, cu căldură, cu deosebit fior. Pentru valoarea respectivei poezii, dar şi pentru faptul că, în ultimele decenii, ea a fost dată uitării, o vom reproduce aici în întregime: „Ridică steagul mândru, al Dreptăţii,/ Să fâlfâie cum n-a mai fâlfâit,/ Cum cerul primenit al Libertăţii,/ însufleţi-ne tânăr-primenit.// Ascunde faţa ta plină de ruşine, Semănători de pizme şi minciuni,/ Căci ochii văd pe-ntinsuri văluri line,/ Sunt holdele ce-au dat un rod de bine,/ Spurcate izme nu mai poţi s-aduni.// Dispreţ pe capul tău de-ai vrea minciuna!/ Pe tron ridică sfântul Adevăr!/ S-a risipit din suflete furtuna,/ Vom fi cu trup, cu suflet veşnic UNA,/ Pe veci printr-al discordiei măr.// Întinde mâna-n-coace bucovine[1],/ Şi tu, din Maramureş, din Bihor,/ Voi, din Regat, cu tine ardelene,/ Toţi Feţi frumoşi şi dalbe Cosânzene,/ Moldovean! - Suntem doar un popor.// Dreptatea-o vrem, de mii de ori Dreptate,/ Căci pentru ea cu toţii am sângerat,/ Şi-am lâncezit în temniţe spurcate!/ Azi mâna-ntindem frate către frate,/ Nembrăţişăm cu sufletul curat!// Să nu mai fie jug şi nice fiară!/ Să nu ne mai subjuge, să nu fim subjugaţi!/ În lung şi-n lat a libertăţii Ţară,/ Iubirea-n ea, cea fără de hotară,/ De la colină până la Palat!"

Citind şi recitind în mai multe rânduri aceste versuri minunate, înflăcărate şi însufleţitoare şi transcriindu-le acum şi aici, noi apreciem, tot fără teama de a greşi sau de a exagera, faptul că *Imnul Dreptăţii* este şi o poezie filozofică!

Următorul imn la care ne vom referi, intitulat şi el deosebit de frumos, de ingenios şi de expresiv *Imnul Unirii*, este creaţia poetică, dar şi istorică, am mai zice noi, a lui Ion Băilă, autor despre care, din păcate, până acum s-a vorbit foarte puţin în literatura de specialitate. Imnul său a fost scris, în mod special, cu prilejul desfăşurării Marii Adunări Naţionale de la Alba Iulia, de la 1 Decembrie 1918, dedicat şi închinat în mod expres acelui eveniment crucial din istoria României. Creaţia sa a fost tipărită pe foi volante, în mii de exemplare, fiind distribuită aproape tuturor participanţilor la istorica întrunire de la 1 Decembrie 1918. *Imnul Unirii* este pătruns, de la primul până la ultimul vers, de o încărcătură istorică cum rar s-a mai putut vedea în alte creaţii poetice ale vremii, dar şi de un fierbinte patriotism. Prin ideile vehiculate, ca şi prin conţinutul lor, „Imnul" scris de Ion Băilă, compus din cinci strofe, fiecare dintre ele fiind alcătuită din şase versuri, poate fi considerat, socotim noi, un autentic şi important izvor istoric. De aceea, dar şi pentru că şi el, în zilele noastre, a cam fost dat uitării, îl vom reproduce şi pe acesta în întregimea sa: „Neam român, din patru unghiuri, fruntea ţi-o ridică sus,/ Căci din somnul cel de moarte, înviat-ai ca Iisus!/ Lanţul sclavului de veacuri azi îl scuturi la pământ,/ Iar duşmanii tăi ca pleava umblă-acum bătuţi de vânt./ Cei ce-au vrut ca să-ţi răpească legea ta şi graiul tău/ Au ajuns de-ocara lumii sub blăstemul cel mai rău.// Neam român, ridică-ţi glasul căci şi cerul şi pământul/ Vreau acum să te asculte, să-ţi audă azi cuvântul./ în cetatea cea străbună, ridicată de Traian,/ Azi se-nalţă-a doua oară falnic vulturul roman/ Şi cu ochii lui cei ageri spintecă văzduhul mare/ Neamului român să-i pună nouă şi mai largi hotare.// Neam român, îndreaptă-ţi ochii spre cetatea-n care-odată/ A intrat Mihai Viteazul cu viteaza lui armată./ Nu vedeţi voi pe ruina zidurilor învechite/ Umbra lui, care vesteşte vremurile împlinite/ De-a lua în stăpânire pe vecia vecilor/ Ce duşmanii tăi răpiră tâlhăreşte, prin omor?// Neam român, tu şi urechea ţi-o apleacă şi ascultă,/ Căci povestea ta e lungă şi durerea ta e mută./ Mut ai fost tu până astăzi şi de-ai vrea ca să mai taci/ Ar vorbi în lumea largă petrile pe care calci./ Schingiuirile lui Horea cum pot rămânea uitate?/ Horia care-ntâiu strigase: „Împărate fă dreptate!"/ Neam român, până acum toate ţi-au fost în zadar// Şi revolta cu puterea, ca şi ruga la altar./ Căci duşmanii tempărţiră – să te poată stăpâni./ Astăzi însă într-un cuget şi-ntr-un simţ ne vom uni/ Şi vom spune-n lumea mare că suntem aceiaşi fii/ Noi români din patru unghiuri şi din patru-mpărăţii."

Ne vom referi, în cele ce urmează, la două ode minunate, dedicate şi închinate Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918. Prima dintre ele, intitulată *Odă ostaşilor români*, ea fiind semnată de Radu Costăchescu. Cea de a doua are următorul titlu: *Odă la praznicul Unirii tuturor românilor*, aceasta fiind creaţia poetului Ovidiu Hulea. Cei doi autori sunt, pe de o parte, martori ai istoriei, iar pe de altă parte şi cronicari în versuri de fapte istorice măreţe. Din păcate, ei n-au fost consemnaţi, la loc de cinste şi pe deplin meritat, în literatura de specialitate. O vom face noi acum şi aici, citându-le numele şi lăudându-i pentru ceea ce ne-au lăsat!

Oda semnată de Radu Costăchescu este deosebit de frumoasă, apreciem, ea fiind închinată ostaşilor români care au dus pe umerii lor greul războiului drept şi sfânt de reîntregire a neamului. Eroismul, jertfele şi sacrificiile lor din timpul campaniei din anii 1916–1918 aveau să stea la temelia înfăptuirii Marii Uniri. Respectiva odă este alcătuită din şase strofe, compuse fiecare din patru versuri. Pentru conţinutul, mesajul şi valoarea ei literară, o vom reproduce aici *in extenso*: „Carpaţii cu-a lor piscuri-nălţate către soare,/ Privitu-v-au mândria şi braţul de oţel,/ Când aţi plecat de-acasă în marea sărbătoare./ Mânaţi de aceleaşi gânduri şi-având acelaşi ţel!/ Şi-n timp ce-a voastre mame cu părul ca zăpada./ Urau să vă întoarceţi curând, învingători,/ Nu aţi dat frâu durerii, ci părăsind ograda,/ Voi aţi plecat la luptă voioşi, nerăbdători.// S-au deşteptat strămoşii din vechile morminte,/ Şi v-au privit cum aprigi luptaţi ca nişte lei,/ Cum v-apăraţi moşia: aceste locuri sfinte,/ Pe cari odinioară le-au apărat şi ei.// ...Într-un târziu, un glonte culcatu-va în humă./ Păstrată-n cursul vremii, prin jertfe de eroi./ Şi care-i temelia unde se-nalţă acum,/ O Românie Mare, cum aţi dorit-o voi.// Eroi, ce-al vostru

[1] Basarabia o întinsese, deja – *n.n.*

sânge vi l-aţi vărsat în lupte,/ Al vostru nume astăzi, e tot ce-avem noi sfânt,/ Urmaşii noştri mâine, cucernici să asculte,/ Cum au murit strămoşii, păstrând acest pământ!// Carpaţii care-odată, cu piscurile-n soare,/ Privitu-v-au de-acasă, pornind în foc, cu dor,/ Privesc azi rodul jertfei: O Românie Mare/ Şi-un Rege ce domneşte «în Pace şi Onoare»!"

Cea de a doua odă, la fel de caldă, de frumoasă şi de expresivă, semnată de Ovidiu Hulea, este, în opinia noastră, o splendidă cronică în versuri a Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918. Ea a fost intitulată de către autorul ei, printr-o inspiraţie de excepţie*, La praznicul Unirii tuturor românilor*. De altfel, oda a fost scrisă, în mod expres, cu prilejul desfăşurării Marii Adunări Naţionale de la Alba Iulia. Ea este compusă din şapte strofe având câte patru versuri fiecare. Textul a fost imprimat pe numeroase foi volante, iar numeroşii participanţi la istorica întrunire naţională şi populară l-au cântat, cu glasuri răsunătoare, pe melodia *Deşteaptă-te române*, a lui Anton Pan. Pentru că şi această minunată „Odă" a cam fost dată uitării, ca şi multe altele, de altfel, noi vom reproduce, în continuare, în întregimea ei: „Tresaltă cuib de Vultur, scump Bălgrade Mare[2],/ Tu Argeşul, ce-n ziduri ai plângeri încă vii;/ Din patru părţi a lumii grăbesc la Sărbătoare,/ Români, trecuţi prin toate a sorţii vijelii...// Ei nu vin să mai plângă şi-n taină grea să geamă,/ Căci Dumnezeul lumii le-a fost de-a pururi scut,/ Ei vin să-ţi spună ţie, că n-au avut o mamă/ Cum tu din veac eşti Tronul, şi-Un Craiu doar ai avut...!// Ştii tu, că Bucovina la sânul Mamei plânge,/ Ea moaştele lui Ştefan le-aduse din străini?/ N-au fruntea încins Basarabii în noapte şi în sânge./ O, scumpă, sfântă Mamă, cum ştii Tu să alini.// Şi-acum sfărmat e lanţul ce-a strâns mândra făptură,/ A celui mai de-obidă şi-a celui mai orfan./ Din iaduri şi din temniţi Ardealul ars de ură/ Ieşi să calce fruntea străvechiului duşman.// Furatul Maramureş, Bihorul dulce frate,/ Crişana şi Banatul cuprinşi de sfânt fior,/ Se-ntorc spre Răsăritul vieţii necurmate/ Şi toţi aşa îşi strigă cumplitul sfântul dor:/ «O Ţară, dragă mamă, norocul vieţii noastre,/ Primeşte şi pe orfanii-ţi, pe Veci să fie-ai tăi,/ Îţi strigă-n geamăt Morţii din depărtări sihastre/ Sau dacă nu, ucide pe mame şi flăcăi... »// O, ceas al Tainei! Glasuri pătrund din depărtare,/ Din munţii suri s-alunge pe albele câmpii:/ Trăiască România cea Veşnică şi Mare/ Care cuprinde-n braţe pe toţi duioşii fii..."

Citiţi, dragi români, fie că sunteţi elevi, studenţi sau militari, fie tineri sau vârstnici de la sate şi de la oraşe, atât imnurile şi odele dedicate Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 la care ne-am referit aici mai pe larg, cât şi pe celelalte, pe care doar le-am citat titlurile lor. Dacă doriţi şi puteţi, învăţaţi-le pe dinafară şi rostiţi-le când timpul vă permite în faţa semenilor noştri. Pentru că prin ele învăţăm şi receptăm pagini măreţe din Istoria Neamului.

Bibliografie selectivă

– *Poezii şi cântece paşoptiste*, Bucureşti, 1998, ediţia alcătuită de dr. Florian Tucă şi prof. Nicolae Ionescu.

– *Lirica războiului pentru neatârnare. 1877–1878*, Bucureşti, 1999, ediţia alcătuită de dr. Florian Tucă, prof. Nicolae Ionescu şi prof. Romulus Raicu.

FOTOTECA ProARME

O mare unire de la... 1907.

[2] Alba Iulia – *n.n.*

Ultima horă

de **Nicolae Diaconu**

Mi-am petrecut copilăria alături de toţi copiii vecini de pe strada noastră, de la un cap la altul, dar nu numai, cu cei de-o seamă, mai mari şi mai mici, deopotrivă. Ne împrietenisem înainte de a se înfiinţa ceapeul, când aveam fiecare ceva prin gospodărie, adică vaci, oi, capre, boi, care trebuiau păscute la câmp, prilej de joacă şi de griji, totodată. Aproape fiecare familie avea unul sau doi copii, asta când nu aveau curtea plină. Şi-i revăd ca ieri, aproape pe toţi, de la Ilie al Vetii şi Costică Burgheaţă până la Radu Bălmău, Gheorghe Marghidanu, Nicolae Popescu, fraţii Nicolae şi Radu Cimpoieru, Petre Cojan, Iancu Bălmău, Toma Vasile, Dumitru Oprescu, Stanca lui Teacă şi tot aşa. Alături de casa noastră locuia ţaţa Maria lui Pepene, o femeie în floarea vârstei atunci, mama prietenului de joacă şi de păstorit Petrişor, Petre sau Petruică, după cum îl mai alintam noi. Femeie blajină, frumoasă, avea o voce domoală şi un mers uşor, lin; o apreciam mult fiindcă nu am auzit-o certându-se niciodată. O credeam cea mai fericită femeie din lume când, târziu de tot, într-o după amiază, Dar avea şi o supărare mare, un complex aş zice eu. Nu se simţea în putere şi nu putea ţine pasul cu soţul ei la munca câmpului, obosea repede. După cum spunea ea: „Fac ce fac şi obosesc repede, Nicule…” […]

A revenit peste câteva zile ţaţa Maria: „Mă Nicule, au crescut foile la tutun!... A cules Nicolae dimineaţa, zilele astea, înainte de a se duce la vaci, pe răcoare, şi mi l-a lăsat să-l înşir. Astăzi le terminai. Mă spălai cu săpun, frecai degetele şi cu o cărămidă, să mi se ia negreala şi acum îmi simt degetele amare, noroc că nu am de tors cânepă, ca mi s-ar amărî gura. Buruiana iaca-cui şi tutunul ăsta!”

Ia un scăunel se aşează, şi începe să toarcă pe fusul gol. Şi torcând, începe să vorbească: „Mă Nicule, cum zburda mieii primăvara şi aleargă, aşa am zburdat noi spre horă şi ne-am prins toate trei, între două colege de şcoală care se prinseseră mai înainte şi jucau destul de bine, eu la mijloc... Dup-aia se mai prinseră lângă noi alte trei fete, ca la horă, ai văzut şi tu. Unele fete vin cu mamele sau taţii, intră în horă cu ele, le învaţă, ca să nu zic că le păzesc, dar cu noi nu avea cine… Iar cei de pe margine comentează, ia uite, s-a prins şi fata lui cutare la horă, ia uite ce mai joacă, s-au ridicat, mă!... A, uite la asta lui cutare, nu ştie să joace, se încurcă, strică hora!... Asta joacă cu capul în jos, se uită la picioare, ca viţica... Ce-i drept, mă cam uitasem şi eu. Fluiera unul din băieţi şi se spărgea hora. Abia ne încălzisem când s-a spart prima oară, dar pauza n-a ţinut mult, aşa că ne prindem şi la a doua horă; eu tot la mijloc. Erau neîntrecuţi băieţii în vremea noastră, nu apăruseră costumele din ziua de azi. Băieţii purtau cămăşi populare frumos lucrate de mama, de bunica ori surorile lor, cei mai înstăriţi ce le da mâna şi cumpărau direct de la negustori. Şi lăutarii… Lăutarii din comuna noastră erau renumiţi, şi asta atrăgea tinerii şi din alte comune. Nu aveam maşini la dispoziţie, ca acu’, veneau cu bicicletele, care aveau, mai rar dar veneau, le lăsau la un gospodar şi se prindeau în horă. Alţii, cei mai mulţi, veneau pe jos, iar ăia mai de departe se înţelegeau între ei, puneau mână de la mână şi veneau cu căruţa trasă de cai. Brişcă, aşa spunea ei la o căruţă uşoară, mai rar cu câte o şaretă. Dar pentru că veneau de departe, Nicule, nu venea cu o rablă de căruţă şi nici cu nişte gloabe de cai!... Doamne, ce mai era de ei! Căruţă frumos vopsită, caii graşi, bine potcoviţi, hamuri noi, cu zurgălăi la căpestre, alămuri strălucitoare de-a lungul, ce mai... Veneau în ropotul cailor, trăgea căruţa în ograda unui gospodar, scuturau praful de pe haine şi se apropiau spre horă. Da nu intrau direct, mai întâi studiau de aproape pe cei prinşi în horă. Dacă observa un cunoscut, o fată, prieten sau prietenă se prindeau şi ei în horă, după care să te ţii joc. Jucau de la sfârâiau călcâiele, care cu pantofi, majoritatea cu opinci din talpă, frumos lucrate. De fapt, mai mult în opinci veneau, că altfel nici nu le sta bine: costum popular şi pantofi!... Aşa a fost şi în ziua aceea când îţi spun; au venit unii mai de departe… Se prind noii veniţi în horă, dar nu toţi, că unul, dar numai unul, singur, a rămas pe margine. După trei învârtite iar se sparge hora, şi ieşim să ne mai tragem sufletul, apoi iar ne prindem, a treia oară, numai că nu apucăm să facem o jumătate de horă că ne desparte un bărbat blond, tânăr, subţire la corp, cu ochii albaştri şi blond, cu părul pe spate, în formă de plete. Parcă erau pe arcuri picioarele lui, capul sus, ochii ca doi cărbuni aprinşi... Şi numai ce-l aud că-mi zice aşa, din fuga jocului: Nu te mai uitai la picioare, lasă-le în ritmul muzicii... Mă ţinea de mână şi juca, Doamne ce mai era de mine, mă simţeam în al nouălea cer, râdea inima în mine, ce mai, prima mea horă şi iată-mă alături de un băiat frumos, care mă priveşte numai pe mine şi nu numai că mă priveşte, dar mă mai şi încurajează… Mă simţeam atât de bine de parcă toată viaţa mea ar fi fost o horă ca aceea, cu lăutari, cu strângeri de mână şi cu voie bună, ce mai...

Aoleu, Nicule!, mă luai cu vorba şi uite că e în scăpătatul soarelui!...” Şi în vreme ce-şi strângea lână şi cu ce mai venise ea într-un testemel, mi-a mai aruncat aşa, ca un fel de scuză: „Terminai şi lâna… Acum gata, plec, am nişte pui de găină, mă duc să-i bag în casă, la foc, sub coş, să nu-i fure gherlanii. Uite că veni şi Viorica cu mâncare, poftă bună şi caută să te culci mai devreme, mai vin eu să terminăm povestea”. Eram în convalescenţă atunci, după accidentul cu motocicleta, tare bine îmi mai prindeau poveştile ei; trecea timpul mai repede.

A venit peste două-trei zile. Şi povestea a continuat de unde rămăsese, ca într-un serial bine regizat:

„A venit Neaga, soru-mea mai mică, am tors toată lâna, am îndoit, am răsucit în două, aşa că am trei gheme, îmi ajunge de o vestă; câte un ghem pentru spate şi piepţi. Ori, unde rămăsesem? Aha, cum s-a terminai hora. La horă, ca la horă, lăutari…, sunt şi ei oameni, fac şi ei pauze. Se mai rupe o coardă, durează până o schimbi; şi aveau ei un obicei, ziceau că s-a dezacordat vioara, şi ciupeau coardele, le mai slăbeau, strângeau, dau cu sacâz pe arcuş şi începeau din nou. Am jucat cu băiatul din dreapta până şi-au strâns lăutarii vioarele în cutii. Noi, toate trei, cum plecaserăm de acasă, asemenea păsărilor care stau toate grupate pe o creangă, eram toate trei ca una, nu cumva să ne pierdem. Şi ne gândeam să o luăm către casă, bucuroase că deh, ieşiserăm şi noi la horă, prima dată în viaţă, când numai ce îl văd pe blondul nostru că vine cu zâmbetul pe faţă: Uite ce fete frumoase! Tu, asta care ai jucat lângă mine, nici nu am avut timp să te întreb, cum te cheamă? Am băiguit ceva, nu ştiu, că s-a mai dat mai aproape: Nu am auzit! Cum ai zis? De fapt, cred că nici nu-i spusesem, copilul din mine eram în al nouălea cer, gândindu-mă, Doamne, nu apucai bine să ies în lume şi, uite ce băiat frumos se interesează de mine!...

– Maria mă cheamă, i-am zis.

– Frumos nume!... Pe mine mă cheamă Niculae, aşa mă strigă şi tata, şi fraţii, şi mama. Niculae…

Apoi, de parcă se grăbea, uitându-se în lungul uliţei, a mai întrebat, dar parcă aşa, într-o doară:

– Locuiţi departe?

– Nu, la capătul uliţei, lângă fântână.

– Vă conduc până acasă, s-a oferit atunci aşa, dintr-o dată, hotărât, că nici n-am ştiut ce să zicem.

Şi am luat-o încet, către casă, sporovăind. Nicule, parcă ieri s-a întâmplat! Mergeam ca vrăjită; atâta bucurie în suflet nu mai cunoscusem decât la şcoală, în clasa I, când am luat premiul I cu coroniţă, bucurie pe care atunci am împărţit-o cu mama. Ei, şi abia aşteptam ca să-i povestesc, numai că… Scurtă bucurie, ce mai! Fiindcă tocmai atunci, când îmi era lumea mai dragă, cum mergeam eu aşa, cu capul în nori, numai ce se apropie o brişcă trasă de doi cai frumoşi. Când a ajuns lângă noi, hăţurile au fost trase cu putere, că au deschis caii gurile de am zis că vor să mă înghită, apoi s-au oprit brusc, dar nu pentru mult timp, numai cât blondul meu să mă arunce ca pe un snop de grâu pe scaunul din faţă, apoi sare şi el, în vreme ce caii, având hăţurile libere, biciuiţi pe spate cu hăţurile, pornesc în lungul străzii în goana mare. Uitai să-ţi spun că acum 50–60 de ani, aproape, orice flăcău avea la brâu, alături de briceag, cuţite şi un pistol. Şi uite aşa, se porniră nişte pocnete, trăgeau fiecare cu pistoalele, să-i anunţe pe cei ce ar fi îndrăznit să le stea în cale. Era aşa, o mândrie mare, pe altă parte necaz, să vină alţii, din alt sat, să-ţi fure o fată! Dacă ar fi ştiut ai noştri, s-ar fi lăsat cu capete sparte, cu sânge, cu moarte de om... Dar cine să se bată pentru mine? Mama nu avea pe cine să se bazeze, iar eu, ce ştiam şi ce puteam eu?! Mi-a povestit Mărioara apoi, cum a dat fuga la mama, sărmana:

– Au furat-o pe Maria, unii cu brişca, s-au dus spre Merişani!

A rămas cu lacrimi în ochi mama, cu lacrimi în ochi, întrebându-se: Cu ce ţi-am greşit, Doamne, cu ce am greşit de mă pui la grea încercare? Asta îmi lipsea acum, văduvă, cu toate treburile pe cap, să-mi mai fure şi fata!...

Am ajuns acasă la Niculae, m-am dat jos, eram cu lacrimi în ochi, mi se dusese roşeala din obraji. Mă luă Niculae de mână, plecară şi prietenii lui pe la casele lor, avea o masă în curte, mă aşezai pe un scaun şi plângeam, în vreme ce Niculae a început să strige: Mamă, pe unde eşti?, după care a venit iar la mine, să-mi explice: Mama îmi tot zicea, însoară-te odată, Niculae, să te ştiu adunat de pe drumuri… Cum tocmai atunci a apărut şi mama lui, a început să o lămurească şipe ea:

– Ţi-am adus o fată frumoasă, mamă, aşa cum mi-am dorit-o. Am ales-o…, dar ce zic, m-am îndrăgostit de ea de când am văzut-o şi mi-am zis, asta-i nora pe care o voi duce mamei. Ei, ce spui?

Biata soacră-mea, ce să zică? A înţeles imediat ce ispravă făcuse Niculae, şi, ca mamele, gândindu-se mai mult la ce necaz putea ieşi din una ca asta a început să-l certe:

– Niculae, ţi-am spus eu să furi fata oamenilor? Ai vorbit cu părinţii ei? Au fost de acord?

– Nu, mama, nu am vorbit cu nimeni. Am luat ce mi-a plăcut. Ea mi s-a părut cea mai frumoasă…

– Atunci hai repede Niculae, până nu e prea târziu, hai să ducem fata acasă, să-i liniştim pe părinţi...

– Nu o duc nici în ruptul capului. Dacă nu mă însor cu ea, voi rămâne toată viaţa flăcău…

A scos o ţigare şi s-a dus la foc, s-o aprindă, şi atunci mama lui s-a apropiat de mine, luându-mă cu binişorul, să nu mă sperie şi mai mult decât eram:

– Cum te cheamă, mamă ?

– Maria…

– Şi câţi ani ai ?

– Nici nu am împlinit 16!...

A dus mâna la gură, pe gânduri, dar n-a stat prea mult:

– Chiar că eşti frumoasă!... Mai ai fraţi, părinţi?

– O singură soră mai am, mai mică cu doi ani. Mama a rămas văduvă. Tata a murit în război.

Abia atunci, când a auzit că nu am nici fraţi şi nici tată, parcă s-a mai liniştit, şi numai ce am văzut-o repezindu-se şi dând ordine pe bătătură, cum auzisem că e la armată:

– Auzi? Pune calul la căruţă şi hai, să ducem fata acasă, Niculae.

Cum Niculae numai de întors înapoi, în Răsfiraţi, de unde mă furase, nu-i mai dădea inima ghes să se întoarcă, atunci, mama lui a începu să strige iar:

– Gheorghiţă, unde eşti?

Şi cum Gheorghiţă, care poate că trăsese cu urechea de pe undeva, de aproape, că numai ce apăruse şi el acolo, în capul prispei, i-a spus aşa, ca o dojană, ca şi cum din cauza lui se întâmplase ce se întâmplase:

– Uite ce a făcut Niculae, a furat o fată!

Niculae ce să mai zică? Se temea şi parcă nu se temea de tată-său:

– Tată, eu vreau să mă însor!... Că am furat-o, e treaba mea.

Şi numai ce-l văd că se apropie iar de mine şi mă ia de mână, cam ca la horă. Dar altceva am simţit atunic, în momentul acela, Nicule… Atunci am înţeles, de fapt, Nicule, am înţeles şi eu, o, Doamne, că viaţa mea de copil, de fată mare, deh!, se terminase... Nicule, îmi vine să plâng şi acum, după atâţia ani! Bine, Doamne, mi-am zis înţelegând cam ce se petrece, doar trei sau patru ore să fie distracţia mea? Doar atât? Să mă bucur doar câteva ore de libertatea de a face ce vreau eu, adică să joc, să mă distrez alături de prieteni, să-mi aleg singură un prieten?... Oh, Nicule, simţeam că mă aflu în fundul unei fântâni fără ciutură şi lanţ, unde voi rămâne toată viaţa! Şi ca prin vis am auzit-o iar pe mama lui Niculae:

– Să laşi fata în pace, Niculae, auzi tu? Apoi, către mine: Vino mamă, la mine… Hai, vino… Şi n-ai nicio frică, o să te culci cu mine… Asta până când mergem la mama ta, acasă, să ne înţelegem ca oamenii.

Ce să fac atunci? M-am apropiat de ea şi am făcut cum a zis ea, soacră-mea… Şi cam asta a fost. Adică, vreau să zic, chiar rău nu a fost, de ce să zic? Că dacă acasă mă proteja mama, aici m-am simţit la fel, ba poate mai bine m-am simţit, că se purtau toţi ai casei aşa de frumos cu mine, de parcă mă găseam pe altă lume. Şi numai ce-i văd că se hotărăsc ei, pregătesc ceva, m-au mai ispitit şi pe mine, le-am spus că aveam şi noi o casă, chiar dacă nu era pusă la punct, că avem una-alta, în fine…, în nici-o săptămână, sâmbătă seara, au tăiat un miel, câteva păsări, au umplut câteva damigene cu vin şi ţuică, au vorbit cu ceva rude, care au fost înştiinţate că ei merg la Dideşti a doua zi, duminica adică, „la împăcăciune”, şi, uite-aşa, care cu căruţa, care călări pe cai, ne-am întâlnit la noi acasă.

Şi ce bucurie pe mama, sărmana de ea, că îi venise fata acasă!... Acum, că venisem, nici ea nu a rămas stană de piatră, şi apoi au sărit vecinele şi au ajutat-o să fiarbă oalele la foc, să pregătească puii şi găinile pentru friptură; aveam vie, se găseau de toate şi la noi. Erau pricepuţi la joc, dar şi la petreceri dideştenii noştri atunci, au improvizat mese, scaune, au mai adus de pe la vecini, plus că şi Niculae se dădea de mama focului, era ca un spârnel, şi nu că să facă impresie, dar aşa era el... Şi în vreme ce oalele au început să fiarbă, numai ce îl ia mama deoparte, îi cheamă şi pe părinţii lui, că doar de aia veniseră, nu, şi parcă-i şi aud, Nicule:

– Bine măi, băiete, ori cum spui că te cheamă?

– Niculae !

– Bine măi, Niculae, de ce mi-ai furat fata? Nu te-ai gândit că are şi ea o mamă care va suferi? Ha?! Şi spoi, maică, zici că ţi-a plăcut... Nu vezi cât e de mică? Nu ştie să facă mai nimic, maică… Abia a terminat şcoala şi gata, te găsişi tu să te însori cu ea! Şi cum?! Nu cu înţelegere, o furaşi!... Dar ştii tu pe cine furaşi? Că nu ştii!... Uite, eu sunt femeie singură, bărbatu' mi-a murit când îmi era şi mie viaţa mai bună, Dumnezeu l-a luat când nu trebuia, maică, nici n-am apucat să terminăm ce am început... Au rămas toate aşa, cum le-a lăsat el. Zici că este frumoasă... Păi, tocmai aia e, maică, mă gândeam şi eu că va lua un om din sat, frumos şi tânăr ca ea, şi cu ceva avere, că nici eu nu sunt săracă, maică, şi mai făceam ceva zestre între timp, că nu intraseră zilele în sac, îi puneam şi ei de o mahmudea, să-i strălucească la gât, ca mireasă. Venişi tu şi-i stricaşi tot rostul! Că pe lângă frumuseţe trebuie să mai ai şi altceva, fiindcă frumuseţea trece, maică, frumuseţea trece şi nu numai că trece, dar mai aduce şi necazuri, maică. …Sunt fel de fel de oameni care caută să vă strice viaţa şi, dacă nu ai încredere, ţi-ai pierdut-o, maică…., boala asta nu are leac…

Tăcea Niculae, tăcea şi asculta, o lasă pe mama să-şi verse tot focul şi necazul, şi mama vorbea, ce să facă şi ea, şi a tot vorbit până a obosit, aproape. Parcă o văd ca acu, Nicule, obosită şi supărată, cum s-a aşezat pe prispă. Abia atunci a apucat şi Niculae să vorbească:

– Uite ce e…, mamă! M-am înţeles cu ai mei şi nu e chiar rău, să ştii… Că eu mai am un frate mai mic, aşa că are cine rămâne cu ei. Eu nu mă însor, mă mărit, mamă, să ştii! Mă uitai, aici este nevoie de o mână de bărbat, să termine ce aţi început, cum ziseşi matale.... Priveşte, mamă, pătulul acela stă să cadă, coteţul porcului este în starea în care este, podeaua ruptă, trocul spart, gardul rupt, gardurile stau să cadă, uluci lipsă, uite, podişca a luat-o apa, de aia am şi lăsat caii şi căruţa în şanţ.

– Aşa este cuscră, intrară în vorbă şi părinţii lui, uite, le dau acum două pogoane de pământ, unul este semănat cu grâu, celălalt cu porumb. Îl treierăm şi-i aducem grâul, porumbii îi culegeţi voi şi-i aduceţi împreună cu cocenii. Ne-a fătat purceaua: îi dau şi doi purcei, să nu fie coteţul gol…

Se luminează mama la faţă; ce noroc pe biata mamă. Să-ţi dea Dumnezeu aşa, din cer, o mândreţe de băiat, şi să-ţi mai vină şi în casă! Parcă şi uitasem zâmbetul mamei, abia acum vedeam că îi sta bine, i se citea bucuria pe chip.

– Bine, maică, să fie într-un ceas bun, să vă ajute Dumnezeu, să aveţi parte de bucurie, măcar voi că eu nu am ştiut ce-i norocul!

Ceilalţi nu stătuseră degeaba, aranjaseră mesele, scaunele, bănci pe lângă mese, bucate pe masă, pahare şi sticle. Cheamă mama vecinii, să participe şi ei la petrecere, că venise nunta peste mama. Cât erau ei de jucători pricepuţi tot aşa erau de petrecăreţi. Câţiva aveau la brâu, în loc de pistoale fluiere, care mai mare, care cavale, unul avea o muzicuţă şi, printre mese, în pauza dintre două farfurii cu mâncare, au încins hora, chiuiau şi jucau ca la horă. Atunci, pentru prima oară, îl văd şi pe Niculae, de acum „al meu", că îşi alege o frunză, o fasonează, o aşează în colţul gurii şi începe să cânte alături de ceilalţi. Ce frumos ştia să cânte Niculae la frunză, Nicule! Ei, şi am mâncat, am băut şi am chefuit până la apusul soarelui. Cum ai lui aveau acasă animale, păsări, gospodărie, şi-au adunat vasele, s-au urcat în căruţe, au plecat şi mi l-au lăsat pe Niculae... Şi lăsat a rămas!... Ei, uite-aşa, Nicule, demult n-am mai lucrat cu cârligele cu aşa spor, să ştii, uite, făcui jumătate din spate! Apoi, privind pe geam, către drum: da' iar s-a făcut târziu, Nicule...

– Scurtă mai fu viaţa de domnişoară, ţaţă Mărie!

– Da, Nicule, tare scurtă!

– Da, dar aţi dus-o bine, ţaţă Mărie…

– La început, da, am trăit mai bine ca la mama acasă, când eram domnişoară. Îmi făcea toate voile Niculae al meu, îi eram dragă, nu mă punea la nimic şi, mai ales, se înţelegea bine cu mama. Dar poate că se angajase şi-şi jurase să se ţină de cuvânt, să nu o supere pe mama, eu mai ştiu? A exagerat, m-a răsfăţat prea mult. Poate şi-a dat seama că a greşit şi a încercat să mă schimbe. Dar este greu, Nicule, să te dezveţi ca atunci când vrei să te laşi de tutun sau de băutură; fiindcă eu chiar nu mă pricepeam la nimic, şi nici nu mă trăgea inima. Ei, dar se făcu iar târziu, mă duc şi eu, că vine Niculae, să-i pregătesc ceva de mâncare. Mai vin eu să terminăm povestea vieţii mele, nu am povestit-o la nimeni, dar nu ştiu ce m-a apucat să ţi-o spun ţie, cred că fiindcă povestindu-ţi mă văd de parcă ar fi fost ieri, fata de atunci, nu baba de azi...

– Când nu a mai fost mama, a rămas un gol pe care eu nu am reuşit să-l umplu. Toate greutăţile au trecut şi pe umerii mei, eram stângace, m-a ajutat Niculae, m-a înţeles, dar a înţeles că a greşit de două ori: când m-a furat de la horă şi că nu m-a pus la muncă, alături de el, oricât ar fi fost de grea. Vream să-l ajut, dar oboseam repede. Îi spuneam lui Niculae al meu:

– Du-mă şi pe mine la doctor, Niculae, că oi fi bolnavă…

M-a dus, m-a consultat un doctor bun, avea peste 50 de ani. Mi-a dat nişte nasturi (pastile, *n.n.*) şi ceva sirop. Le-am luat. Nu am simţit nici-o schimbare. L-am rugat pe Niculae să mă ducă să mă mai vadă un alt doctor, unul de la Bucureşti; auzisem că se pricep mai bine, că sunt mai deştepţi cei de la Bucureşti. Am rugat-o şi pe mama, când trăia, să-i zică şi lui Mitică, la ai tăi, să-l înduplece ei, dar nu m-a mai dus Niculae al meu, poate mă făceam bine…

Sărmana ţaţa Maria! Ce nu ştia ea, de fapt? Mama şi tata l-au bătut la cap pe nea Nicolae, bineînţeles, să o caute la un doctor, cum îi rugase mama ei, ţaţa neaga, Dumnezeu să o ierte, numai că nea Niculae îi asulta, dădea din cap a înţelegere, dar tăcea mereu. Asculta şi se uita într-o parte. Aşa avea el un obicei. Într-un târziu, abia, la bătrâneţe, i-a spus tatei, ca între bărbaţi, cu tristeţe în glas şi în privire, privirea aceea a unui om necăjit:

– Măi Mitică, nu mai insista, că e degeaba... Că am fost, da… Am fost la un medic foarte bun. Şi a consultat-o… Numai că atunci când am vrut să-i plătesc consultaţia, nu mi-a luat nici un ban. A prescris o reţetă, una fără nici o valoare, asta ca să vadă ea, Maria, dar mie mi-a zis pe ascuns, să n-audă ea: „Cumpăr-o şi să o ia după indicaţii. Dar, băiete, ascultă-mă bine, nu-i va ajuta la nimic. Îi stă bine, este încă frumoasă, şi te înţeleg, ţi-ai ales nevasta pe care ţi-ai dorit-o şi, ce să zic, nu ai ales rău. Numai că nu ai ştiut să o antrenezi la muncă, asta e problema, problema ta... La voi, la ţară, se munceşte mult, şi voi amândoi puteaţi să faceţi minuni. De dragul ei însă, cred că nu ai pus-o la nimic, sau aproape la nimic, ai ţinut-o ca pe o păpuşă... Şi ea s-a obişnuit cu şederea, asta e. Ce este mai uşor pe lumea asta decât să stai de pomană? Aşa că nu-ţi mai cheltui banii de pomană cu doctorii, măi băiete, că nu este bolnavă! Şi nici mare lucru nu mai e de făcut, e deja prea târziu acum. Caută, totuşi, să o iei cu tine la orice este nevoie, încetul cu încetul, poate că se va obişnui. Poate…"

Odată reveniţi acasă, nea Nicolae a căutat să-şi ajute soţia exact cum îi spusese medicul acela, încetul cu încetul, dar tot cum îi spusese, mare lucru nu a mai putut face. Au dus împreună jugul vieţii, cu suişuri şi coborâşuri, ani mulţi încă, doi ţărani teleormăneni ca atâţia alţii. Au crescut trei copii şi cinci nepoţi. Au trăit, practic, până când ghemul vieţii s-a sfârşit. Cel mai scurt a fost al lui nea Niculae. Chiar dacă ghemul ţaţei Maria a fost mai mare, ultimii ani au fost cei mai grei. Au fost aşezaţi alături de dada Lena, în cimitirul de lângă biserica unde-şi dorm somnul cei ce au trudit pe întinsele câmpii ale Dideştilor.

Note pentru mai târziu

fals interviu cu Ion B.

de **Cezar Pârlog**

Motto:

Copiii, nebunii şi oamenii beţi îţi spun totdeauna adevărul.
(proverb românesc)

Ion Bîrlădeanu are doar 7 clase primare şi doi ani de studii la şcoala populară de arte. La 20 de ani, a părăsit satul natal şi a lucrat în mai multe domenii (tăietor de stuf, docher, muncitor de fabrică, paznic la Casa Poporului, gropar). După Revoluţia din 1989, pînă la descoperirea sa ca artist, a trăit din reciclarea sticlelor şi a fierului vechi, la capătul ghenei unui bloc de pe Calea Moşilor, dar de regulă din mila locatarilor. A fost descoperit în 2008 de Ovidiu Feneş, care l-a recomandat lui Dan Popescu, proprietarului unei galerii de artă. La vârsta de 62 de ani, Bârlădeanu a expus pentru prima oară, la Bucureşti, 20 de colaje pe teme politice, subiectul său preferat. Expune apoi, pe rând, la Basel şi Londra, în 2009, apoi la Paris, în 2010. În 2009, regizorul Alexander Nanau a făcut un film documentar, marca HBO România, despre artist, numit The World According to Ion B., film care a obţinut Premiul „Emmy International", categoria „Arts Programming". În 2009, artistul trăia dintr-o rentă plătită de galeria H'Art din Bucureşti, care îl reprezintă din 2008; a expuse la Londra, Copenhaga, Basel, Paris, alături de artişti consacraţi precum Andy Warhol şi Marcel Duchamp. Cu cîţiva ani în urmă, o lucrare a sa, realizată prin '70–'80, se vindea şi cu 3.000 euro. Azi, cînd cota lui a scăzut şi nu mai expune în galeriile marilor oraşe europene, Ion B., cum îi place să-şi spună, s-a întors în altă boxă dintr-un demisol la fel de anonim. E drept, încă mai roiesc prin jurul său nume mari ori amatori de chilipiruri. La ora realizării materialului de față, tocmai a împlinit 67 de ani.

Într-un subsol devenit modernă cafenea, undeva lateral de Magheru, la o citire publică din paginile unei antologii lansată la ultimul *Gaudeamus*. Un sfert dintre autori, cel care i-a adunat între coperți, în chip de amfitrion, cîteva fragmente citite de fiecare, bere și lume amatoare de proze scurte. La un moment dat, slalomînd din greu printre scaunele aliniate și sticlele dintre ele, cineva își face loc venind din stînga, scuzîndu-se politicos. Întorc capul mai mult curios decît deranjat. Parcă aş recunoaşte o figură întîlnită cîndva. Încerc o confirmare de la o cunoștință vagă aflată pe traiectoria noului venit. „Nu-i nenea acela cu...?". „Da, este Ion B.". Continui să mă focalizez pe cele citite public, urmărindu-le uneori și de pe cartea personală. Făcînd cîte un semn discret la cuprins. De fapt două, unul pentru cei prezenți, altul pentru cei de la care n-am luat autograf la Gaudeamus. Pentru a fi mai ușor de identificat și de găsit fila unde respectivul are rîndurile și urma să mi se dedice.

Acţiunea se termină, gașca se sparge după simpatii sau locuri libere la mese. Alerg după cei încă nesemnați, salut cîțiva văzuți și, la lansare, iau o bere și mă îndrept satisfăcut, cu toți iepurii împușcați, spre scaunul meu și vecinătatea lui devenită interesantă. Alături a mai rămas și o tînără atractivă, cu atît mai atractivă cu cît privirea îmi întîrzia asupra ei orice secundă în plus: păr lung, aparent inocentă, silfidă, zîmbitoare, copilă. Erau deja în dialog demult început cînd m-am infiltrat și eu. În jur, locurile goale au început să apară, cititori şi amicii de conjunctură s-au grupat la trei mese împreunate, fumul se ridica, iar sticlele goale se adunau. Mai știam cîte ceva despre el. Trecutul sumbru, evoluție impetuoasă, o mediatizată interacţiune cu Angelina Jolie, un film biografic bine apreciat la HBO, o expoziție pe la Institutul Francez la care m-am dus special pentru a-l vedea pentru întîia dată în carne și oase, referințe, cîteva colaje şi articole citite de pe net. Am intrat imediat într-un dialog nu neapărat de substanță, dar onorant pentru mine. Artă, accente de politichii, amintiri, admirații. Stimulat nu numai de muza cu care îl încadram ci și de teancul de lucrări care-i ieșeau pe jumate din geantă. Dau o bere, apoi două și încerc să duc dialogul spre apetisantele colaje. Mă bucură să le ating, e pentru prima dată, le privesc cu foame şi încîntare. Trebuie neapărat să am și eu cîteva, nu mă interesează prețul sau valoarea lor artistică. Afacerea trebuie făcută acum. Altă ocazie nu știu dacă se va mai ivi. Am și niște bani la mine, sper suficienţi. Între timp, recunoscut de cineva, e rugat să dea un autograf. Se ajunge pînă la urmă doar la o poză. Profit și eu ca să fac una, pe care-o voi primi a doua zi pe mail. Am în mîini cîteva colaje. Vorbim în trei despre ele. Ne spune de personaje, de felul cum le-a ales. O poveste despre fiecare lucrare. Nu știu ce să aleg. Aș lua orice aș primi. Aleg totuși trei. Îmi spune că una face cincizeci de lei. Perfect! Deja plin de încîntare sînt în mînă cu banii, așteptînd să batem palma. Dar nu-i așa ușor. Doar o iluzie amăgitoare. Vrea să aibă mai întîi cîte o copie, care să rămînă la el. E deja ora 21. Clar, e imposibil astă seară. Minunea cu păr lung îi dă dreptate. Ba, mai și spune că îl pot oricînd întîlni, că stă prin zonă, și că ea îl vede des. Descurajant. Nu-s bun să insist şi să pun presiune. Ăsta-i materialul clientului.

Mi-e deja clar că am ratat, şi a fost o ocazie rară. Asta e, mă voi mulțumi doar cu o vecinătate celebră și cu un dialog diluat în bere. Îi cer adresa, nu o știe prea clar, spune o stradă, dar stă pe Rosetti. Nu are număr, dar e la un demisol, a doua fereastră din cinci. „Simplu" ca bună ziua. Încerc să obţin un număr de mobil. Nu-l știe, dar îl are lipit pe spatele aparatului. La felul cum „știe" să umble cu el, e clar că nu mai am nici o șansă să-l mai găsesc la telefon. Entuziasmul mi-a scăzut dramatic, aproape că nici nu a mai

contat regretul că în scurt timp a plecat și copila de alături. Și că pe I.B. l-a pupat de despărțire, iar pe mine, nu.

Iese la toaletă şi un gînd pîrdalnic îmi dă ghes: dar dacă i le-aș fura pe cele trei alese? Sau măcar una. Să o pun deoparte ascunsă între foile cărţii. I-aș lăsa o hîrtie de 50 în loc. Nu rușesc să mă hotărăsc înainte de a se întoarce, ocolind cu greu mesele din cale. Se pare că nu-i seara mea. Ar fi trebuit să fiu mai hotărît, mi-o spun mereu, dar atît. Și iar îmi vorbește de ele. Apoi, mă întreabă dacă sînt căsătorit. Din moment ce nu se vede, n-are rost să spun altceva, și-mi spune că mă potrivesc cu cea tocmai plecată. Vrea să-i confirm că îmi place, apoi mă surprinde cu propunerea de a-mi fi naș dacă m-aș căsători cu ea. Frumos gînd. Doar că deja e pierdută, plecată fără urmă, fără vreun telefon sau mail. Și mai spunea ceva și de un prieten. Oricum, m-am simţit momente bune asemenea lui Charley, atunci cînd Frank, interpretat magistral de Robert de Niro în *Parfum de femeie*, avansa o legătură cu frumoasa Donna, necunoscuta aflată la o masă dintr-un restaurant.

Într-un tîrziu, am plecat. Mesele și scaunele erau deja aranjate pentru a doua zi şi prea puțini întîrziați ne mai acompaniau prin subsolul de cafenea. Bilanțul, total negativ. N-am reușit să pun mîna pe nici o lucrare, nu mi-era clară adresa, doar un număr al unui telefon ce părea doar un obiect decorativ și o poză ce urma să o primesc mîine pe mail. Adică fix un rahat şi nimic mai mult. O mîngîiere: destinația pare a fi nu tocmai îndepărtată. Și avînd datoria morală a urmelor de bere asupra persoanei în cauză apoi și nişte ultime speranțe viitoare, aleg să-l însoțesc.

Destul de frig, întuneric, mașini ocolite cu greu, douăzeci de minute și trei străduțe. Recunosc ușor cele cinci ferestre din demisol de bloc, date ca reper. Ce aproape era! O poartă de fier deschisă cu greu dezvăluie un interior de bloc interbelic. Culoare și uși spre boxe. Luminile se aprind automat la trecerea noastră. Se opreşte în faţa unei uşi. „Aici locuiesc eu. Și lacătul e american”, subliniază. O deschide într-un final cu cheia agățată cu un șiret de o gaică a pantalonilor.

Interiorul nu știu dacă a fost o surpriză. Poate doi metri jumate pe unu, o mică fereastră înaltă, o etajeră, o chiuvetă și o scîndură. Întreg universul unei celebrităţi pe termen scurt. Şi la timpul trecut. „La mine e cam strîmt. Luați loc”. Am fixat simetric un registru cu coperți groase peste o cutie din tablă cu vopsea și m-am așezat. Printre alte beri, sticle goale, cutii şi lădiţe vopsite în alb pline cu planşe, dialogul curge clar şi aparent fără vreo substanță.

Un suflet mare într-un loc mic. „Dacă n-ai unde dormi, te culci aici (pe scîndura lungă de vreun metru jumate, întinsă pînă pe sub chiuvetă și lată de maxim 40), iar eu mă culc pe jos”. La fel cum s-ar fi bucurat, și-am mai zis, să-mi fie naș și părinte spiritual în legătură cu frumoasa subțire de la citirea de unde am plecat. Îmi povestește despre unele lucrări, de galeristul care l-a luat sub aripă, nu doar cuvinte bune, de prin viaţă, despre colaje. Toate într-un amalgam fără vreo legătură decît cu izul de bere.

*

Eu nu ţin cu moldovenii. Am boală pe moldovenii mei. Doi moldoveni m-au pus la punct *(care?).* Mi-au dat replici. Da, băi, ai dreptate.

Da, ca să vezi filmul trebuie să fiu şi eu prezent şi să-ţi explic[1].

Totul a fost o minciună, filmul?

Nu chiar minciună. Deci pe mine mă filmează.

Dacă vrei să dormi, uite, eu mă culc pe jos. Unde stai matale? Stai departe?

Filmul e bun într-un fel. A luat premiul Gramy. Dacă mai vii la mine îţi arăt revista. Eu am atîţia oameni!... Nu mai am putere, sînt bătrîn.

Sînt bătrîn. Eu n-am crezut că o să fiu bătrîn. Dar la vîrsta mea n-arăt rău.

Tu ştii cît m-au bătut miliţia, tată? Eram cu gura mare... Rău aşa! Am luat la bătaie...

Băi, tu ştii ce vreau să trăiesc eu? Eu vreau să mor oricum în momentul acesta. Vreau să creez ceva să vadă lumea de urma mea. Nu sădeşti un pom, nu eşti om. Eu n-am sădit pom. Cred c-am pus şi eu un brad pe undeva, nu un brad, cum se spune, un perj.

Sînt supărat, toată viaţa. Nu-mi place politica din România. Uite, am şi televizor. Băi, eu cînd mă uit la un film cu Richard Burton, asta-i un film de acum cincizeci de ani în urmă.

Îmi place cinematografia sovietică, lumea nu mă crede.

Da, ruşii au făcut filme bune.

Pe ruşi îi urîm din motive politice.

Au avut o cultură extraordinară, dansatori, compozitori, Nikita Mihalkov, Cehov, Gorki, Ilf şi Petrov...

Matale ştii unde-s regizorii mei? Eu sunt mama regizorilor. Îl iau pe Nikita Mihalkov, îl pun lîngă Sophia Loren şi dacă se potrivesc pozele, am făcut treaba.

...Au trecut doi ani de atunci. Mi-aduc aminte. Băi, eu nu mă laud. Angelina Jolie e fată de treabă.

Cum, măi, nu mai e nici o bere? Dacă vrei să mergi cu mine îţi cumpăr şi matale.

Nu, mai bine vă culcaţi, e mai bine.

Cum să mă culc, tată, eu dacă nu beau o bere sînt mort.

Mă duc la Dan Negru. Băi, mie îmi daţi măcar zece mii, cum se cheamă asta, o sută? Naşu m-a primit. Întîi să negociez. Băi mîrlanilor! La amărîţi nu mă duc. Naşu-i de treabă. Dacă matale eşti pe internet, vezi un documentar extraordinar[2]. Nu mă dau şmecher. Vine la mine: „Hai să te pudrăm, să arăţi bine”. Băi, eu nu sunt Florin Piersic, sînt Ion Bîrlădeanu.

M-a oprit unu' pe stradă. M-a oprit un om cu chelie. Băi, nea Bîrlădeanu, dă-mi voie să te felicit. Da' de unde te cunosc pe matale? Te-am văzut la televizor şi ai fost tare în bîză cu...

Mergi să-ţi cumpăr o bere mare? Sau eşti obosit? Da', dacă-ţi dau bani să-ţi cumperi una? Angelina Jolie e o fată de treabă.

Dacă matale vrei să înveţi, uite, am un ucenic.

Foarte bine că aveţi.

Da' n-a făcut nimic ucenicul meu...

Uite, am pălărie din Mexic, muşcată de gloanţe.

Îşi pune cu gesturi ample pălăria mexicană pe cap. Şi recunosc personajul principal de la vernisajul instalaţiei de la Institutul Francez, din toamna anului 2011 Ion Bîrlădeanu, Cowboy-ul meu.

Îl cunoşti acum pe Ion Bîrlădeanu.

Uite pălărie, made in Mexico, bine, cumpărată de la Portsmouth. Băi, eu m-am supărat pe el, măi, ce-i gaura asta? Nea Ioane, de cînd s-au luptat mexicanii cu americanii. Şi vezi că-i pîrpălită. Scrie made in Mexico? Cum îmi stă cu pălărie?

Dar n-am bere. Nu, că mă duc.

Dar aicea unde aveţi baie, wc?

Hai că-ţi arăt.

Dar de mîncare, aveţi un reşou, aveţi ceva?

Mănînc cîte o conservă, eu sunt popular. Nu prea ştiu să gătesc. Îmi plac jumările la nebunie.

---

[1] Ion B. face referire la *The World According to Ion B.*, film despre viaţa artistului care a obţinut Premiul Emmy International, categoria Arts Programming. Regia Alexandru Nanău, producător HBO România.

[2] *Ibidem*.

Cartofi copţi?

Dacă am timp. Dacă nu, îi fierb şi îi mănînc cu sare.

Sau cu unt.

Băi, îţi place pălăria mea? Prin pălăria asta s-a tras un glonţ. Şi uite, a trecut prin ea. Eu am vrut s-o îndrept.

Uite, pălării din Grecia. Asta-i din Viena. Mi-a dat-o o admiratoare.

Am uitat să-ţi spun. Popescu a zis: nea Ioane, îţi fac şi matale o bucurie. Mi-a adus o pălărie bleagă, aia din Australia.

...Altă jigodie. Băi, eu îi am la mînă. Scuză-mă matale.

Eu cînd am fost la Bellu, am văzut sculptură, o femeie nud.

Unde-am rămas cu pălăria mea?, adu-mi aminte.

Nu vă e greu să..., să staţi numai aici?

Mi-a fost greu tot timpul.

Matale vezi toate lăzile astea? Eu dacă caut un lucru ştiu. Eu caut lăzi la gunoi, le vopsesc.

Şi dulapul acesta cine vi l-a făcut?

Că...tul de Popescu, f...ă-l-ar cîinii în gură! – mă scuzi, matale.

Băi, eu am aruncat o pungă la gunoi, din greşeală, tată. De nervi, m-a supărat Popescu ăsta. Jumătate de kil de cap de om.

Şi ce aveaţi în ea?

Păi dacă vreau să îl aranjez pe Tarzan, îi puneam capul lui Dem Rădulescu.

Ţin foarte mult la oraşul acesta, Bratislava, tată. Am avut expoziţie. Şi lucrările expuse. Şi mi le-am mărit tare, tare, erau cît un afiş!

Băi, mi-e sete. Mă duc şi cumpăr.

Ştii ce rezistent sînt, tată?

Hai, că-mi aprind ţigarea..

Tată, dacă vrei să dormi...

Mi-a plăcut fata, e simpatică. Eu sunt bătrîn.

Băi, eu iubesc oamenii deştepţi.

Din ce trăieşti matale?

Din pozele astea.

Şi vă ajunge să trăiţi?

Mă descurc. Nu-mi prea ajunge. Nu-mi ajunge, tată.

Şi aici de cînd staţi?

De cinci ani.

Eu am trăit mai bine la Dunăre.

Eu am un război cu ăla.

Cu Popescu?

Daaa! El e un băiat deştept în felul lui. Dar pe el îl îngrozesc nişte proşti.

Dar am şi duşmani.

Şi cine sînt duşmanii?

Am destui! Nu, am mai puţini...

Dacă stai de vorbă cu mine, eu sunt un adevărat actor. Nu sînt numai artist.

Am avut un ucenic. Stă aici la scara vecină. Mergem la el. Dar nu învăţa nimic. Îi tot spuneam, băi, verde cu roșu nu prea se împacă, bagă ceva albăstrui.

Nu, nu cred că face nimic. Mie îmi pare rău de el. Are bunăvoință, decupează. Băi, eu nu pot să lucrez cu foarfeca ta. Bine, el nu poartă ochelari ca mine.

Dar mi-a adus cel mai frumos cadou. Uite colea, pălăria ceea din Mexic. Nu merge să o port pe stradă. Dacă o fi vreun eveniment mare, adică o expoziție, atunci da!... Păi, vine un prost și ți-o ia din cap. Aia-i pălărie scumpă, tată. E mai scumpă ca aia de sus. Dac-o vezi zici că-i jegoasă, dar e arsă și patinată.

Îmi aprind o țigare și îți arăt alte lucruri.

Și mie cîteodată mi-e greu, așa, dar am răbdare.

Păi, am avut un prost, eu, cînd tăiam poze, că eu iau rigla și scoate un zgomot d-ăsta, un fîșîit, mi-a zis că îl dor urechile. Mă c... în gura mă-tii! Pe mine nu mă dor urechile, pentru mine e ca o muzică.

Prințesa Daiana… Cam am de furcă la poza asta. Steagul ăsta era, uite, albastru, negru, și era alb. L-am colorat. Dar nu prea prinde, a fost lucioasă. Și acum, vreau să scot negrul ăsta de aicea, că eu decupez frumos și trebuie să caut un fundal așa, să vină pînă sus. Apoi scot culoarea galbenă și fac așa, tricolorul României. Și al doilea, îl bag pe Ben Styler și pe ăla cu gloanțe.

Asta-i prea roșie, îmi place că ocupă toată strada. Ăsta-i Băsescu! E trucată pe calculatorul din revista „Playboy”. Aici am pus și un pui de negru, vezi broscoiul?

(va urma)

O sărbătoare mai aparte, la 9 decembrie 2013, pentru scriitorul Paul Carpen (al doilea din stânga), la Librăria „Mihail Sadoveanu”, din buricul Bucureştilor, cu ocazia lansării ediţiei a doua a tuturor cărţilor sale apărute la „Detectivul” lui Firiţă Carp (dreapta, în picioare). Se mai regăsesc în imagine scriitorii Dan Gîju şi Monica Ramirez.

Stop-cadru la „Catacomba”, 10 martie 2014. De vreo şase luni bune, în subsolul blocului unde-şi are sediul Editura RawexComs, a profesoarei Raluca Tudor, a prins contur un cenaclu mai aparte, unde lună de lună, când dă adunarea „patroana” – în centru-semiprofil, pe fundal –, se regăsesc scriitori, jurnalişti şi artişti de toate categoriile din Capitală, dar nu numai. Aici, în prim-plan, cu ocazia unei frumoase aniversări: Fl. Popescu, actorul I. Arcudeanu (care dă autografe), N.D. Fruntelată şi I. Mazilu Crângaşu. Momentan, „cenaclul” grupează peste 40 de membri.

Eugen Pelin (centru, între Liviu Vişan şi Radu Voinescu), tot la Librăria „M. Sadoveanu”, la 20 februarie a.c., cu ocazia lansării plachetei sale de versuri *Tristețea îngerilor*, apărută la Editura Semne.

Muzeul Municipiului Bucureşti, de la Palatul Suţu, în ziua de 4 martie a.c. Pictorul Tudor Meiloiu (în centru), cu ocazia expoziţiei sale aniversare, pe care tocmai o prezenta scriitorul Radu Cârneci (primul din stânga).

Galeria artelor a Cercului Militar Naţional, la 1 aprilie a.c., la vernisajul expoziţiei de artă decorativă a artistei Angela Buciu, susţinută de cei doi nepoţi, de Grigore Buciu (în multiplă ipostază, de soţ, jurnalist, critic de artă şi general) şi de pictorul Valentin Tănase.

The Shooting Eye by Puşa Popa

Constantin Stroe

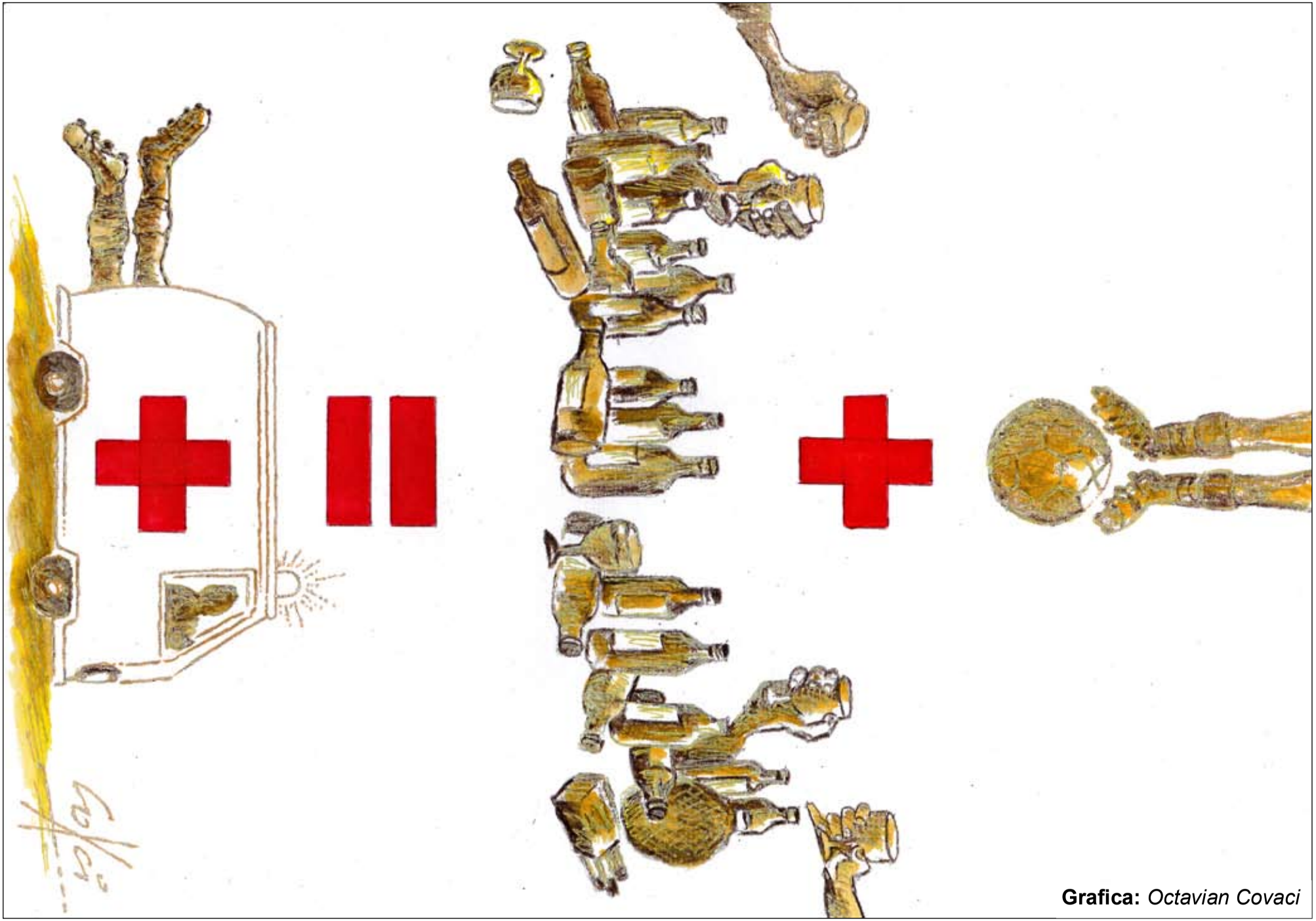
Absolvent al Școlii militare de maiștri militari și subofițeri „Gheorghe Lazăr” din Sibiu, promoția 1970, arma infanterie, azi pensionar, gorjeanul Constantin Stroe (n. 27 mai, 1950) este cunoscut mai degrabă ca poet și prozator, autor al câtorva cărți începând de acum 10 ani, când a debutat cu placheta *Ninge cu îngeri*. Totuși, chiar dacă, în ce ne privește, i-am acordat mai puțină atenție, în sfera preocupărilor sale a intrat și arta grafică, în special caricatura, câteva zeci, chiar sute dintre desenele sale fiind publicate, de-a lungul anilor, în presa militară, îndeosebi, începând cu revistele „Frontiera”, „Viața armatei”, gazeta „La datorie”, dar și în presa civilă, începând cu „Academia Infractorul” și „Rebus” și terminând cu ziarul Loteriei Române (unde cândva a ținut o rubrică umoristică în tandem cu Tică Ardeleanu). De altfel, cum caricatura face casă bună cu anecdota, plutonierul adjutant principal C. Stroe a cochetat și cu aceasta, după 1989 obținând și vreo trei premii la Festivalul de umor cazon „Podul minciunilor” de la Sibiu. Un nou cavaler al umorului negru, așadar, C. Stroe vine în siajul marilor caricaturiști militari, ca stil și tematică abordată fiind mai apropiat, oarecum, de Gh. Călărașu decât de CRIV sau de Octavian Covaci – acesta din urmă mentorul său –, dar oricum ar fi, după câte se vede cu ochiul liber, cu suficientă forță să smulgă un zâmbet, fie acesta și amar, cititorului de ocazie. Redăm alăturat câteva „mostre” ajunse în original, printr-o întâmplare, în arhiva încă în formare a „ProARME”-lor. (D.G.)

Grafica: *Octavian Covaci*